

DIARI DE MATARÓ



REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Barcel·loneta, 18 — Telèfon n.º 255

ANY XII — DISSABTE, 19 MAIG 1934 —

NUM. 3235

SUBSCRIPCIÓ
Mataró: 2 ptes. mes — Fora: 7'50 ptes. trim



Programa

dels actes i festes que tindran lloc amb motiu de la II Fira Comercial, durant els dies del 19 al 27 de maig de 1934.

DIA 19.—Vespre, a les nou, inauguració de la Fira Comercial, del Pabelló de la Ciutat i de l'Exposició de Art, amb assistència del Conseller de Economia de la Generalitat, Autoritats locals, Patronat d'Honor, Comité Organitzador i Comissions de la Fira, representacions d'Entitats i Premsa. L'acte serà amenitzat per la Banda Municipal.

DIA 20.—Matí, a les vuit, V Prova de Regularitat i Turisme, organitzada pel «Moto Club Mataró».

A les deu, Partits de Basquet-bol en el Camp de l'«lluro S. C.» entre «Penya Coratge» i «lluro» reserva, disputant-se una Copa donatiu de Salvador Filibà, i seguidament entre «Juvencus B. C.», de Sabadell contra «lluro S. C.», primers equips, que es disputaran la Copa Joaquim Bilbeny.

A les dotze, inauguració del Tercer Concurs Fotogràfic Regional, a l'Aggrupació Científico-Excursionista.

Tarda, a dos quarts de cinc, Partit de Futbol Inter-regional, en el Camp de l'«lluro S. C.», entre el «Llevant de València» i l'«lluro S. C.», en el qual es disputaran una magnífica Copa, cedida per la Generalitat de Catalunya.

DIA 21.—Matí, a les deu, lliurament de Premis del Campionat Local de Penyes, al camp de l'«lluro S. C.», jugant els equips «Penya Oratam» i «Penya llista».

A les onze, Matinal de Boxa en el «Cinema Modern», organitzada per la Sala Teixidó i a profit de les Colònies Escolars.

Tarda, a dos quarts de cinc, Segon Partit de Futbol Inter-regional, en el camp de l'«lluro S. C.», entre els equips «Llevant de València» i «lluro S. C.», S'adjudicà definitivament pel goal-average, la Copa de la Generalitat de Catalunya.

DIA 22.—Vespre, a les set, Repartiment de Premis i Medalles del Concurs de Cartells de propaganda de la Fira en el Saló de Sessions de l'Excel·lentíssim Ajuntament.

Nit, a les deu, Concert per la Banda Municipal, en el recinte de la Fira.

DIA 23.—Nit, a les deu, Audició de Sardanes, a la Rambla de Castellar, a càrrec de la cobla «Refllaires del Marisme».

(Acaba a la pàgina 9)

Siluetes de Mataró

per Marçal Trilla i Rostoll

Avui que està de moda la biografia novel·lada o el retrat epigramàtic d'aquelles persones que abasseguen en un ordre qualsevol l'atenció del lector encuriós, potser també quedaria força acceptable intentar un assaig de comentari a la vida de les ciutats i pobles que, per un moment, criden l'atenció del passatger aqueferat o del turista que no té cap pressa d'arribar a lloc. Hauríem, però, de no deixar-nos influir massa del pessimisme que, potser, trobaríem a l'ambient per a presentar una pintura llampant, de vius colors, que resultés agradable a qui cerqués impressions falagüeres alliberades de moltes impureses que sovint la realitat segrega per ensutzurar el panorama. Gaziell en el seu bell llibre «Hores viatgeres», dedica un llarg capítol a «Les viles espirituals» en el qual apareix un Viatger imaginari de l'espai que vola damunt Catalunya. Heu's ací les reflexions que l'autor posa en boca del seu personatge: «Aquest recó de món sembla adorable per a viure-hi. L'esperit hi deu florir com al roser les roses». I afegeix Gaziell: «I planejant sense remor, aniria resseguint, damunt la nostra terra, les clapes disperses dels vilatges aclofats i adormits, amb llurs cloquers blanquinosos o torrats pel sol, i les teulades que rossegueu vora la mar blava, i es van tornant grisencues a mida que s'acosten a la regió de les neus». «L'ànima d'aquesta terra —sospiraria el Viatger— té un doble perfum sanitos: el d'aquestes viles que fan olor d'alga marina i el d'aqueixes altres que semblen perfumades amb farigola de bosc». Però de sobte, tot rodant, el Viatger veuria al lluny una clapa fumosa, tota erigida de xemeneies i de parallamps, on la terra li semblaria coberta d'una crosta aspra, malaltissa i resseca, una crosta immensa arrapada a la vora del mar: «Què és això? —es demanaria el Viatger—. Quin mal pot haver-se apoderat parcialment d'aquesta terra tan sana?». I quan hi fos al damunt, s'adonaria que l'estranya malura, la vasta vegetació morbosa albirada de lluny, no era altra cosa sinó la pròpia capital de tota l'admirable conca, Barcelona, cap i casal de Catalunya. L'autor posa en boca del Viatger aquests mots desesperats, en contemplar-la desproporcionadament gran: «Alerta, catalans! Barcelona és, per tot Catalunya, un veritable perill!»

Gaziell, en aquest capítol del llibre esmentat, s'ha deixat impressionar del perill que he esmentat al començament i d'acord amb una teoria d'Oswald Spengler creu que les grans ciutats mundials viuen a costa de les «províncies» o ciutats petites dels encontorns i apunta la temença de que la nostra terra «després d'haver bregat tant i tant per a no ésser *provinciana* —correria el perill de tornar-se província dins d'ella mateixa».

Ara bé: L'illustre escriptor potser té molts punts de raó i no vull pas cometre la gosadia de negar-la-hi. Si examinem el nostre cas particular d'una manera superficial, tot seguit veurem que Mataró és potser una d'aquelles «províncies» de la teoria spengleriana comentada per Gaziell. Situada la nostra ciutat a una trentena d'escassa de quilòmetres de la capital de Catalunya, aparentment la seva vida gira atreta, com la d'un satèl·lit, alentorn de l'eix que és la gran urbs mediterrània. La nostra gent va a Barcelona amb la mateixa facilitat que si visqués en un dels seus nombrosos barris, esperonada, encara, per la facilitat de transports tant pel ferrocarril com per la carretera. Aquesta freqüència de visites, que en molts són diàries i àdhuc per duplicat, crea forçosament un corrent d'influència molt difícil d'evitar i, per tant, fa que Mataró aparegui com una «província» subalterna del cap i casal de Catalunya, com ho són tantes altres ciutats i viles que es troben en el mateix cas. Els diàdis i publicacions de Barcelona que a primeres hores del matí poden descarregar a la nostra ciutat tants exemplars com volen constitueixen un altre element importantíssim per a la propaganda insensible de dominació amb que compta Barcelona per imposar la seva força atractiva damunt els altres nuclis comarcals.

Així, doncs —dirà probablement el lector—, no es pot establir una veritable i autèntica silueta de la nostra ciutat? Hem d'invocar, com Hölderlin, a la pàtria, que la seva ànima ens aparegui tota sencera? «Estem

convençuts —diu Joan Estelrich en el pròleg del seu llibre «Fènix o l'esperit de renaixença»— que la pitjor malaurança per a la catalanitat seria que es declarés i es sentís satisfeta». I, encara més avall: «El cofoisme —contentament de si mateix— és l'estroncament, o ruptura per afluijament, de l'empenta renaixentista». I l'acadèmic francès Abel Bonnard escriu en un assaig titulat «Le monde d'aujourd'hui»: «El que importa és que l'esperit de diferència s'hagi desvetllat, que es manifesti de mil maneres, que hi hagi per tot una primavera encara que en els primers moments sia una primavera d'espines». Seguim, doncs, el nostre intent de trobar la silueta de la nostra ciutat, ni cofois ni pessimistes. Mantinguem-nos en la carena a desgrat dels vents que d'una banda i altra bufen i potser l'esperit de diferència que esmenta Bonnard es desvetllarà també entre nosaltres.

Per a portar a cap la tasca haurem d'examinar d'una a una les diverses activitats que caracteritzen una ciutat com la nostra. N'hi haurà que tindran una gran força d'expressió i influiran poderosament en els trets de la silueta. Altres, en canvi, seran d'una eficàcia tan minsa que no afecten gens el retrat i ni el desfiguren ni l'exornen. Eliminant, doncs, tot allò que no serveix per a arrodonir el conjunt haurem de convenir que Mataró té, avui en dia, dos aspectes importantíssims que donen la tònica de la seva vida i el fan figurar en un rengle avançat arreu del món: la indústria de gènere de punt i la producció de patates primerenques i altres conreus agrícoles d'alta qualitat. S'acusen amb tanta força aquests dos aspectes que qualsevol altre queda eclipsat per la llum que reflecteixen. Així, Mataró és considerat no solament a Catalunya, sinó arreu del món com la ciutat cabdal del gènere de punt, ensems que ha creat una sèrie de conreus famosos que li donen nom i constitueixen uns factors essencialíssims de la seva economia.

Es clar que alentorn d'aquests nuclis cabdals es mouen també altres indústries en les quals el foraster, atret per l'esplendor que despedeixen aquelles, no para gaire atenció, però que són com el complement que mancava al retrat. Per això resulten cada dia més meritoris els esforços dels organitzadors de Fires o manifestacions comercials en les que es mostra al públic observador el conjunt de les produccions locals que alguns no havien conegut mai. I per aquest motiu és de lloar que Mataró s'incorpori als corrents moderns de propaganda a fi de fer conèixer les seves activitats.

Un intel·lectual bütjera potser posaria moltes observacions estúpides a la relació que pugui existir entre el primer i el segon paràgraf d'aquest article. Estic segur de sentir-li demanar amb un to de menyspreu: «No teniu altres apunts per a la vostra famosa silueta?». Ah, quanta superficialitat hi hauria en aquesta pregunta! Perquè en esmentar la indústria i les produccions agrícoles de Mataró no ens referim tan sols al nombre de peces de punt que es fabriquen ni a les tones de patata primerenca que surt per la nostra estació o per la carretera. No: entre les ratlles on parlem concretament d'aquestes activitats hi són aplegats els quantiosos obrers i patrons que són l'element principal d'aquelles produccions i que formen el nucli més important de la ciutat. Si, per un moment, poguéssim prescindir d'ells, ¿què en quedaria de la nostra silueta? Aleshores ningú no podrà negar que la veritable ànima del nostre poble està integrada per aquesta munió d'homes i dones que esmercen llurs activitats en les tasques que ja podem anomenar típiques.

Ara, com que ja he dit que no ens deixariem arrossegar del cofoisme de que parla Estelrich, voldriem, com Gaziell, que tots treballéssim per la descentralització de la cultura. «Recordem—diu al final del llibre «Hores viatgeres» que ja he esmentat—la misteriosa profecia. No vulguem ésser *provincians*: no ho vulguem mai, costi el que costi. El mal del nostre temps, la macrofàlia de la nostra terra, ha vingut de l'abdicació conformista de tots...»

ROURE

JOIERIA
RELOTGERIA
ARGENTERIA
OPTICA

Rambla, 34

Jaume Colominas Vives
Contractista d'Obres

Encàrrecs:
Francesc Alacià, 9
Montserrat, 38

Mataró

Joan Carrés i Castellà
Perruquer per a senyores

Rambla Mendizábal, 22, prel.

Mataró

RECTO & C.^{ia}

MAGATZEMS DE FUSTES DE TOTES MENES

Fàbrica d'Asserrar - Fusteria Mecànica - Construcció d'Envasos - Taulers contra-xapats
de totes classes

Carrer de Lepant, del 77 al 105 - MATARÓ - Telèfon 135

Dipositaris exclusius de les cases

URALITA, S. A.

Plaques per a teulada - Tuberia a pressió, Sanitària DRENA i Senzilla - Dipòsits
Revestiments DEKOR i FIBROMARBRE

LENA, S. A.

REPRODUCCIONS ARTISTIQUES

Exposició i venda:

CASA ZARAGOZA - Rambla Castelar

Visiti el nostre Stand a la "II FIRA COMERCIAL DE MATARÓ"



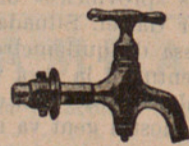
FRANCISCO MAURET MORAGAS

CONSTRCCIONS MECANIQVES EXCLUSIVAMENT PER A LA INDUSTRIA DEL GÈNERE DE PUNT

Stock permanent de peces intercanviables per als més perfeccionats sistemes
de màquines Standard

GRAVINA, 27

MATARÓ



FUNDICIÓ DE METALLS
: I TALLER MECÀNIC :

Aixetes de totes classes : Plomades per a
les xarxes : Compra de metalls vells

Josep Massuet

FERMÍ GALAN (REIAL), 315

MATARÓ

NUVIS I COMUNIONS

J. ROSSET

FOTÒGRAF

ANTIGA CASA ESTRANY

Especialitat en pintures i composicions fotogràfiques

◆ Sant Francesc d'Assís, 8 - Mataró

Les fires d'abans i les d'ara

per Alfred Gallard

Estàvem temptats de posar a aquest article el títol següent: «La resurrecció de les fires». Hem desistit de fer-ho en atenció a que si bé, d'una banda, la puixança que arreu del món adquireixen de bell nou les fires, fa pensar realment en una mena de resurrecció, en canvi fóra pecar d'injust considerar que les fires han passat per una mort autèntica. Malament, doncs, pot parlar-se de resurrecció si abans no s'ha produït la mort. I de mortes les fires no ho han estat mai. Han passat, com totes les coses d'aquest món, per vicissituds diverses; han conegut alts i baixos; èpoques de prosperitat i de decadència. Però, de l'Edat Mitjana ençà han anat perpetuant-se a través dels temps i de les transformacions polítiques, socials i econòmiques dels pobles.

Evident que les fires d'avui no són exactament la mateixa cosa que eren les d'abans. Evident, però, que l'essència, la finalitat permaneix i subsisteix essent, si fa no fa, la mateixa. Les fires han seguit mantenint-se i a poc a poc han anat evolucionant per tal d'ajustar-se a les necessitats i a les exigències dels temps moderns.

Escauria ací evocar, baldament fos en poques ratlles, l'autèntic origen de les fires. Però això ens portaria molt lluny, indiscutiblement molt més lluny de l'Edat Mitjana, i ben segur arribaríem a la conclusió que les fires nasqueren simultàniament amb el comerç. Per alguna cosa *fiara* és, en certs aspectes, sinònim de *mercat* i de mercats ja s'en parla a l'alba mateix de la història.

Ara bé, com que l'espai no ens ho permet, i considerem a més a més que semblants digressions no encaixen prou en un període, deixarem de banda les evocacions històriques i només recarrem la gran importància, l'època de màxim esplendor, que les fires assoliren arreu d'Europa durant l'Edat Mitjana. Aleshores començava a estructurar-se i concretar-se la fisonomia comercial dels pobles europeus, es creaven vincles i lligams comercials, naixia i es desenvolupava la indústria. S'iniciava l'intercanvi normal i corrent de productes, el trànsit de mercaderies i de viatgers. I les fires, pel fet de fer-

les coincidir en festivitats que hom festejava a cada localitat, es pres-taven d'allò més, no sols per establir un bon programa de festes, sinó també per donar lloc a una realització de tota mena de transaccions comercials. Les fires, doncs, realitzaven una aflluència i una concentració humana i, a més a més, de productes, no solament industrials sinó també agrícoles.

Es clar, les transformacions que anaren realitzant-se en els mitjans de comunicacions i en la fabricació de productes desbancaren l'eficàcia de les fires. Els mercats es trobaven arreu en forma de botigues i magatzems, cada dia més ben proveïts i instal·lats. Aleshores es produïa una eufòria comercial i els industrials i àdhuc molts economistes varen considerar que les fires eren cosa morta.

Tanmateix, però, les fires anaven mantenint-se i al seu caliu es realitzaven la majoria de les transaccions comercials del bestiar i dels productes agrícoles.

Però la prosperitat no dura sempre.

En estroncar-se l'eufòria comercial i en aturar-se la indústria, ha tornat a veure's en les fires una possibilitat de nous impulsos i de represa d'activitats. Més que res, potser, s'hi ha vist el mitjà més apte de poder establir aquell intercanvi si no de transaccions, al menys d'opinions i de gustos entre el productor i el comerciant, entre el consumidor i l'industrial. Per això dèiem més amunt que l'essència i la finalitat de les fires segueix encara inalterable; facilitant com cap més altra cosa pugui fer-ho aquella concentració humana indispensable a les necessitats més primordials que sempre han estat la base i el sosteniment de la indústria, el comerç i l'agricultura. Això és: la coneixença íntima de gustos i necessitats dels mercats, les transaccions; en una paraula: la demanda i l'oferta, la propaganda i la venda.

Si ens atenim, doncs, a tot el que hem exposat, no cal dir que hem de veure amb simpatia màxima aquest nou impuls que les fires reprenen, tot considerant que, en definitiva, amb elles hi va lligada l'autèntica *fiesta* del poble que les realitza.

Glosari de Pentacosta

per Joan Baranera, Pvre.

Encara avui hem d'admirar la transformació d'aquells homes sense lletres, porucs, acovardits, com surten del Cenacle, plens de l'Esperit Sant, predicant a tota creatura l'Evangeli del Crucificat. Prou els amenacen els que havien comès aquell crim. Mes ells amb gran valentia els responen: «Si és just davant de Déu obeir a vosaltres més que a Déu, judique-ho vosaltres mateixos.» Els assoten, els empresonen. Quan els van a buscar per jutjar-los ja estan fora al carrer predicant al poble. Si no fos Gamaliel, home escèptic, també, per seguir a Jesús, ben tost serien damnats a la mort. «No feu cas d'aquests homes, els diu; deixeu-los estar, perquè si aquest disseny o aquesta obra, es cosa d'homes, es dissoldrà per si mateixa; mes si és obra de Déu, no la podreu destruir; i no fos que us trobéssiu en lluita contra Déu.»

La millor prova de la divinitat de l'Església catòlica, com diria Balme, és la seva subsistència actual. No pot ésser obra d'homes una institució que durant vint segles resisteixi tantes insidies i persecucions que li ha promogut tot poder humà. Tampoc pot ésser obra d'homes una Doctrina que, tot i essent contrària als seus instints, sigui acceptada arreu del món i defensada fins a l'heroïsmo.

Si algú volgués deduir aquest èxit d'un enginy o d'un gran talent hu-

mà, prescindint d'una assistència superior a les nostres forces morals i materials, s'equivocaria. Altres doctrines hi han hagut, com sistemes de govern, que al principi han tingut una acceptació arrabassadora; tot i el talent dels seus dirigents, en el decurs dels segles, han decaïgut, restant-ne una petita memòria en un llibre empolsinat.

La força sobrenatural, subsistent en l'Església catòlica des del dia de Pentacosta, prevaldrà sempre per damunt de totes les tempestes que vulguin alçar-li els enemics de Déu. El compliment d'aquesta promesa, que ens féu el diví Mestre, és un fet històric i que perdurarà fins a la consumació dels segles. Lluites pitjors de les que ha sostingut fins ara sembla que no es poden donar més.

Aquest fet, doncs, de Pentacosta, avui ja ben comprovat, semblaria que hauria de fer desistir els enemics de Déu, esmerçant la seva feina per altres finalitats més assequibles. Es perdre el temps, és endebades voler destruir l'obra de Déu, com deia Gamaliel als del seu poble. Solament un motiu podríem trobar en aquella dèria difamadora: explotar la ignorància per fer-la servir d'escambell de les seves cobejances.

Per altra banda creiem que Déu permet algunes tribulacions o es val dels seus enemics per provar més la nostra fidelitat i confirmar, una vegada més, el seu poder invencible.



Cartell de Josep M. Vicens, primer premi al Concurs de cartells de la II Fira Comercial de Mataró.



LA VINGUDA DE L'ESPERIT SANT

Taula catalana del segle XV, de l'insigne pintor català Pere Serra, que es conserva en la Parròquia Major de Santa Anna, de Barcelona

NUVIS compreu els MOBLES : vostres :

a la casa **MATEU ROS** Carrer de Barcelona, 20 i 36
ON TROBAREU ELS MILLORS I A MÉS BON PREU

LA VIENESA DE FRANCESC RAURICH

elabora els seus acreditats PANETS DE VIENA amb maquinària automàtica, la més moderna i per aixó pot servir amb rapidesa i perfecció nombrosos encàrrecs per importants que siguin. Servei a domicili

Palma, 19 bis i 21

MATARÓ

Telèfon 298

Banco Urquijo Catalán

Domicili: Pelai, 42 - Barcelona - Apartat de Correus 845 - Telèfon 16460

Direccions Telefònica i Telefònica: CATURQUIJO

CAPITAL 25.000.000

Magatzem a la Barceloneta - Barcelona

Agències i Delegacions a Banyoles, La Bisbal, Calella, Girona, Manresa, Mataró, Palamós, Reus, Sant Feliu de Guíxols, Sitges, Torelló, Vic i Vilanova i la Geltrú

Corresponsal del "Banco de España,, a Arenys de Mar, Banyoles, La Bisbal, Mataró i Vilanova i la Geltrú

ENTITATS QUE COMPOSEN EL GRUP URQUIJO

Denominació	Casa Central	Capital
«Banco Urquijo»	Madrid	Pessetes 100.000.000
«Banco Urquijo Catalán»	Barcelona	> 25.000.000
«Banco Urquijo Bascongado»	Bilbao	> 20.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa»	San Sebastián	> 20.000.000
«Banco del Oeste de España»	Salamanca	> 10.000.000
«Banco Minero Industrial de Asturias»	Gijón	> 10.000.000
«Banco Mercantil de Tarragona»	Tarragona	> 5.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa - Biarritz»	Biarritz (França)	Francs 1.000.000

Les quals tenen establertes bon nombre de Sucursals i Agències a diverses localitats espanyoles - Corresponsals directes a totes les places d'Espanya i a les més importants del món

Agència de Mataró: Carrer de Francesc Macià, 6 - Apartat 5 - Telèfon 8 i 305

Igual que les restants Dependències del Banc, aquesta Agència realitza tota mena d'operacions de Banca i Borsa - Descompte de cupons, obertura de crèdits, etc., etc.

Hores d'oficina: De 9 a 13 i de 15 a 17 hores - Dissabtes de 9 a 13

NOVETATS PER A SENYORA

Vda. de Fèlix Castany i Cabot

Carrer de Barcelona, 53 (Davant la Pescateria)

MATARÓ

XAMPANYS NOYET

Caves Vallgorguina - Barcelona

Viatjant per Catalunya: PERE FORT

Carrer Sta. Teresa, 24 - Mataró

El cultiu i l'exportació de patates primerenques

per Jesús Segura

L'ANIMACIÓ AL CAMP I EL MOVIMENT EXTRAORDINARI DE L'EPOCA DE L'ARRANCADA DE PATATES

Cada any en arribar la primavera, les orenetes retornen del seu viatge enllà, enllà dels mars i vénen a enjoiar de bell nou les nostres latituds amb les seves alegries. També cada primavera veureu — com una característica més — que apareixen per nostra ciutat uns comerciants estrangers que els distingiu d'una hora lluny. I aleshores pareu esment d'un moviment extraordinari pels llocs que aflueixen a l'estació del tren, d'una corrua de carros que transporten enormes piles de coves, d'un tragi desacomodat en l'estació de càrrega, de vagons i vagons atapeïts de coves de patates, de la circumstancial instal·lació d'un seguit de despatxos i d'agències de comerciants anglesos i francesos, d'una veritable febricitat en les tasques agrícoles, d'una joliosa animació al camp... i tot junt us evidència aquesta època de l'any en que les activitats de la pagesia passen a primer terme, en importància i color, de la vida de la ciutat.

Es que ha arribat l'època de l'arrancada de patates. Es arribat el moment que l'hortolà, després d'haver lluitat amb la cruïda de l'hivern, veu arribat a terme l'esplet de la patata primerenca i procura realitzar ràpidament el seu anhel d'enviar-les pel seu propi compte als mercats estrangers o bé — els més — a vendre-les a aquest eixam de comerciants exòtics que han traspassat fronteres per arribar a nostra ciutat en el moment precís del negoci, després d'haver donat un cop d'ull — o una visíteta — al curs de les exportacions de fruits de l'Andalusia i de València.

EL NOM DE MATARÓ ACREDITA I AVALORA LA PRODUCCIÓ DE TOT EL MARESME

L'increment extraordinari que ha pres en els nostres camps de cultiu de la patata primerenca, que obté una tan bona acollida en diferents països, ha donat una importància merescuda a l'agricultura de la nostra comarca, el nom de la qual ha travessat les fronteres: «Mataró's potatoes» és una llegenda internacionalitzada que acredita i valora tota la producció de patates d'aquesta comarca i que àdhuc tingué la força atractiva d'enllaminar als desaprensus competidors d'altres comarques que exportaven les seves collites — molt inferiors a la nostra especialitat — com si també fossin «Mataró's potatoes».

Els perjudicis d'aquesta maniobra in-noble i el descredit que amenaçava a la nostra producció, féu que la pagesia — en bona hora organitzada — lliurés una forta batalla fins assolir l'actual situació oficial, que delimita i classifica amb justícia, les produccions de patates de les diferents comarques catalanes i valencianes. Suara el nom de «MATARÓ» en aquesta mena d'expedicions, assenyala arreu — amb tot el valor de ço oficial — l'especialitat de la patata cultivada en les hortes compreses entre el Besòs i el Tordera. El crèdit i el renom aconseguit amb l'esforç continuat de molts anys, ha obtingut per fi el coronament d'aquesta exclusiva, molt lògica; que honora i expandeix arreu el nom de la nostra ciutat nadiua.

PAIS D'ORIGEN I CONDICIONS ALIMENTICIES DE LES PATATES

Aquest tubèrcul que anomenen «patata» és originari dels Andes, en l'Amèrica del Sud. Se la trova en estat salvatge a Xile. De temps molt llunyà es conrea al Perú i Bolívia. La seva introducció en la península ibèrica data de l'any 1533 quan la conquesta del Perú. D'Espanya passà a la resta d'Europa. Rozier diu que «la patata fou portada de l'Amèrica septentrional a Espanya per Walter-Maleig que



L'ARRANCADA DE LES PATATES

Primer un grup «d'arrencadors» — que són llogats per tot el que dura la temporada — arrenquen de la terra les patates separant-les de la planta i les deixen abandonades al llarg de les feixes. Darrera d'ells, altres camperols recullen les patates i les posen dins uns coves folrats de sac que queden arrenclerats en les pròpies feixes, en espera d'ésser pesats i carregats als carros...

fou el que la descobrí i prengué possessió de la Virginia, en el regnat d'Isabel».

Altrament la valor alimentícia de les patates, segons Marco Marro, «és igual a 1/10 i 1/16 a la del pa i la carn respectivament». Rozier diu que «els irlandesos, que llur aliment principal són les patates, són molt robustos i desconeixen una infinitat de malalties que flagellen altres pobles». I Hiztel, quan demostra la molta salubritat i fàcil digestió de les patates afirma: «he vist poquíssimes malalties entre els soldats mentres podien, amb freqüència, tirar patates a l'olla».

L'INCREMENT DEL CONREU DE LES PATATES A MATARÓ

L'any 1876 el conreu de les nostres hortes experimentà un canvi podríem dir-ne totalment radical, per haver vingut a Mataró, un figuerenc a comprar patates que enviava en barrils i per mitjà de barques als ports de Cete i Portvendres i d'allí als mercats de Perpinyà i Montpelier.

Llavors es sembrava una patata procedent de l'Illa de Cuba, la mena de la qual es perdé per l'acció del corc i fou substituïda per llavor del departament de la Vaucluse (França). Fins l'any 1885 no es va sembrar en nostra comarca patata procedent d'Orleans, substituïda en 1890 per la nomenada «Royal Kidney» (anglesa que havia d'ésser vint anys després, la que proporcionaria l'estat florent actual del conreu de les patates). Cinc anys més tard s'observà una degeneració d'aquesta llavor i hom proveí novament de la d'Orleans.

No cal dir el moviment progressiu que en aquests anys experimentà el conreu de patates en tota la comarca del Maresme. L'exportació d'aquest tubèrcul obrí nous horitzons a la nostra agricultura i hom s'hi llançà de ple. A l'any 1906 el matoroní Josep Majó, en un viatge que féu a Saint-Malo (La Bretagne) pogué comprovar que la patata predilecta dels anglesos era la «Flonque Geante» i n'obtingué una partida de prova de 10 tones, però hom observà que en els mercats francesos no era tan estimada com la Royal Kidney. Malgrat això com que els mercats francesos eren insuficients per la nostra producció — cada dia més considerable — va tenir molta utilitat la «Flonque Geante» per a conquerir el mercat anglès — que fou un gran pas endavant — ja que els mercats alemany i belga no havien donat un resultat positiu pels preus de venda.

L'exportació tingué llavors un pas franc i progressiu, i un camí ben ample que

tothom podia aprofitar. Fins que en l'any 1910 un espanyol nomenat Ballarin, domiciliat a Londres, envià 50 tones de Royal Kidney consignades a En Joan Serra, de Sant Andreu de Llavaneres, el qual les repartí entre els agricultors de

EXTENSIO DEL CULTIU I PRODUCCIÓ

Espanya.	Anys 1910-19	Superfície	Producció
id.	id. 1931	271.440 Ha.	30.900.000 q.
Catalunya.	id. 1909-19	414.450 Ha.	46.770.000 q.
id.	id. 1927	19.280 Ha.	2.443.000 q.
Barcelona	id. 1931	28.940 Ha.	3.220.000 q.
Girona	id. 1931	14.350 Ha. (secà)	5.800 Ha.
Lleida	id. 1931	6.620 Ha.	1.050 Ha.
Tarragona	id. 1931	5.900 Ha.	3.160 Ha.
		2.120 Ha.	1.850 Ha.
Producció 1931:		Secà	Regadiu
Barcelona		129.150 q.	1.414.000 q.
Girona		331.000 q.	147.000 q.
Lleida		236.000 q.	395.870 q.
Tarragona		139.000 q.	621.000 q.

VALOR DE LES PATATES

A Espanya: 850.000.000 de pessetes (1931).

A Catalunya:

1931		
Barcelona	5.000.000 ptes.	55.000.000 ptes.
Girona	8.500.000 »	3.500.000 »
Lleida	6.500.000 »	11.000.000 »
Tarragona	3.500.000 »	16.000.000 »
	23.500.000 ptes.	85.500.000 ptes.

CONSUM DE PATATES

Terme mig, de 100-120 kgs. per persona.

EXPORTACIÓ

Espanya	1921	24.474.672 quilos	
	1931	109.362.800 id.	
Catalunya	1921	7.486.050 quilos	Percentatge 30'5
	1931	64.459.300 id.	» 59.

Import de la llevor sembrada en 1931-32: de 7 a 8 milions de pessetes.



LA PESADA DE COVES

Enllestí el treball d'embalatge, cada cove de patates és pesat. Després els coves són posats dalt els carros, en formes a vegades quelcom estratègiques...

la comarca. Aquesta varietat és la que més rendiment ha donat de les classes fins avui conegudes, puix s'amotllà al paladar dels anglesos i des de l'any següent els agricultors de la comarca de Mataró han continuat el seu conreu amb la millor de les preferències.

L'estímul dels guanys positius observats en l'exportació de patates — que repercutia considerablement en la via comercial matoronina — donà un impuls extraordinari al conreu d'aquest tubèrcul. Totes les hortes a través d'aquests últims deu anys han anat transformant-se fins a tenir com objectiu primordial i preferent el conreu de les patates. Tots els trossos de terreny són aprofitats per això. Un tros insignificant de terreny abans abandonat, ara és escrupolosament aprofitat per augmentar la producció. Entre cep i cep de les vinyes també se n'hi ha plantat. Adhuc s'ha arribat a escapar porcions de terreny de les rieres per aquest conreu.

«Tot són patates», sentiu exclamar en contemplar les sinies, les hortes i els camps que rodegen la ciutat. I veritablement, no exageren. El conreu de la patata primerenca ha abassegat tota l'atenció dels nostres hortelans i àdhuc d'aquells «amateurs» que tenen un tros de terreny per gaudi propi.

Més que totes les ponderacions que poguem fer, ens demostrarà la pujança d'aquest conreu les següents estadístiques que ens hem procurat per millor il·lustrar el nostre reportatge:

Totes les quantitats d'aquestes estadístiques han estat, encara, més augmentades en el bienni passat. La corba ascendent de la producció ha culminat en 1932-1933. Però...

EL PROTECCIONISME ANGLÈS DIFICULTA L'EXPORTACIÓ

Per l'agost de l'any 1932, els anglesos celebraren una conferència a Ottawa on es convingué, per protegir-se a si mateixos, augmentar els drets que graven l'entrada dels nostres productes agrícoles a Anglaterra. I fou fixada la taxa de 4 xelins 8 penics per cove de patates que entrés a Anglaterra.

Després del tancament del mercat francès, que exercia una utilíssima funció reguladora de la nostra campanya d'exportació, aquest proteccionisme britànic sembrà el pànic entre la nostra pagesia. Dels dos grans mercats que absorbien la producció de patata primerenca, el francès ja havia estat clos i, l'altre que ens quedava, interposava un escull difícil en la cursa de la nostra exportació. S'iniciaren les gestions degudes i semblà entreveure's que

BOMBES DE DOBLE EFECTE

“PUIGJANER,”

Les de millor rendiment
i de més duració

INSTAL·LACIONS I PRESSUPOSTOS:

Font i Cia.

Successors de Salvador Font i Verdaguer

TALLERS DE FUNDICIÓ, FUMISTERIA I MAQUINARIA

MATARÓ

Banca Arnús

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

FUNDADA EN 1846

CASA MARIU:

Passatge del Relotge, 3

Barcelona

CASA CENTRAL:

Plaça de Catalunya, 23

Sucursals: Balaguer, Berga, Cervera, Figueres, Girona, Granollers, Igualada, Lleida,
Manresa, Mataró, Olot, Puigcerdà, Seu d'Urgell, Solsona, Tàrraga, Tremp i Vic.

Agències: Madrid, Port-Bou, Banyoles, Mollerusa, Artesa de Segre,
Agramunt, Gironella, La Bisbal, Pobla de Segur, Pons i Calaf.

Sucursal de Mataró: Apartat 16 - Riera, 62 - Teléfon 40

Dipòsit de títols en custodia - Caixa d'Estalvis

Compra i venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contractació corrent. — Descompte de cupons.
— Canvi de monedes. — Negociació de lletres i demés efectes comercials. — Comptes corrents en moneda
nacional i estrangera. — Subscripció a totes les emissions i totes aquelles operacions que integra la
Banca i Borsa.

Negociem els cupons venciment corrent

HORES DE CAIXA: DE 9 A 1 I DE 3 A 5'30

S. E. I. P. A. L.

SOCIETAT EXPORTADORA I IMPORTADORA
DE PRODUCTES AGRICOLES, LIMITADA

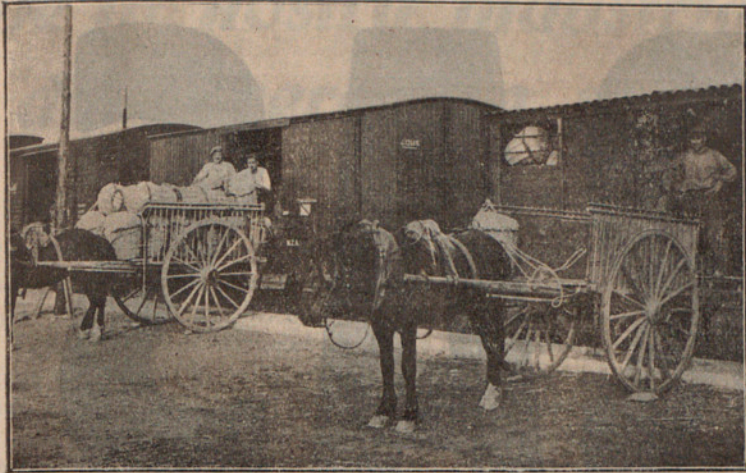
DIRECCIÓ TELEGRÀFICA I TELEFÓNICA SEIPAL

Sucursals: MATARÓ. - Carrer Fermí Galán, 537 i 539 - Teléfon 191 i 360

VALENCIA. - Carrer Jordi Juan, 1 - Teléfon 13974

BARCELONA. - Carrer Aduana, 3

Teléfon 18373 i 17946



DESCÀRREGA A L'ESTACIÓ

Al moll de l'estació, el tragi, durant la temporada de l'arrencada de patates, augmenta considerablement. Els carros, atapeïts de coves, van succeint-se, en una corrua interminable, i previs els formulismes reglamentaris per a la seva expedició, els coves de patates són traspassats als vagons del tren, que el mateix dia se les emportaran camí de la frontera francesa...

Anglaterra absorbiria, almenys, una quantitat equivalent a la llavor importada. I amb aquesta confiança hom adquirí la llavor necessària. Però vingué l'època de l'exportació i malgrat les gestions particulars dels Sindicats agrícoles, la taxa anglesa s'aguantà i la campanya de l'any passat resultà desgraciadíssima. Els preus desastrosos sobrevinguts tot just iniciada la campanya feren arrancar les patates amb tota pressa, i el resultat final assenyalà unes pèrdues considerables. El 60 % de la producció calgué expendre-la per ací a uns preus excessivament reventats.

LA MINVA D'ENGUANY EN LA PRODUCCIÓ

Conseqüència d'aquests drets d'entrada mantinguts fermament per Anglaterra, ha estat la minva d'enguany en la producció de patata primerenca. Segons impressions recollides entre els hortolans, en els Sindicats agrícoles i en els centres oficials, enguany la importació de llavor anglesa ha sofert una baixa d'un terç comparada amb l'any passat. La importació de llavor, enguany pot calcular-se en unes 14.000 tones. El promig de producció és a base de 8/1. Per tant la producció d'enguany sobrepassa tot just les cent mil tones de patates, quantitat considerablement inferior a les registrades en aquests últims anys.

La mateixa pressa en arrencar les patates registrada l'any passat, s'ha esdevingut enguany. La por a la baixa de preus ha fet arrencar moltes patates abans d'hora i això ha fet minvar també el volum de la producció.

El perjudici material és tan evient que cal cercar-li una ràpida solució, si no es vol que s'esdevingui una ruina segura. De continuar així el mitjà de vida de molts milers de persones pot quedar anul·lat d'un moment a l'altre. L'exemple dolorós d'aquestes dues campanyes últimes ha d'ésser prou perquè els governants i les pròpies organitzacions de la pagesia apurin tots els recursos per a salvar el cultiu de la patata primerenca, avui en evident perill, negociant novament amb el govern anglès o cercant nous mercats que supleixin aquells.

De seguir així les despeses de cultiu sempre seran superiors al producte de les vendes. Com molt bé remarcà l'hortolà mataroní, senyor Vicenç Montasell, dita combinació d'Anglaterra és tan bona —per ells— «que els anglesos es queden amb les nostres patates, la duana amb els nostres diners i el nostre agricultor es queda sense diners i sense patates».

UNA POSSIBILITAT QUE EXIGEIX FER TOTS ELS ESFORÇOS PERQUE SIGUI UNA REALITAT

Davant el resultat negatiu de quantes gestions particulars i oficials s'han fet prop el govern anglès, algú llança la iniciativa de conquerir el mercat alemany, que de tots els europeus, és el que reuneix millors condicions per a nosaltres. Alemanya és un bon client i de molta capacitat: anualment importa de 40 a 45 mil tones de patates tendres.

El propi Vicenç Montasell ho ha remarcat en una sèrie d'articles que veïren la llum en el nostre DIARI. Tan sols Itàlia hi envia de 9 a 10 tones i la resta és surtida per altres països que les cultiven en hivernacles. «Portugal, Itàlia,

Egipte, Malta i Algèria, cap dels quals té un clima favorable al cultiu com el nostre, però sí un govern que defensa llurs interessos, donant-se compte del que representa el mercat alemany, ja han començat a importar llavors d'aquella procedència i s'han procurat a la vegada les classes més saboroses i productives i des de fa tres anys exporten patates a Alemanya, amb resultats que econòmicament han estat un èxit. Per què, nosaltres que disfrutem d'un clima privilegiat no disposem del mercat alemany?»

Aquests raonaments i aquesta pregunta que el jove hortelà formulava en els articles esmentats, hem pogut comprovar que no han caigut en el buit de la indiferència. Segons ens asseguraven persones d'una competència i autoritat indiscutibles en

matèries agrícoles, el desig i l'interès dels organismes oficials és aquest, havent-se ja exportat suara algunes hortalises a Alemanya, Txecoslovàquia i Holanda. Adhuc sabem que fa pocs dies la U. S. A. ha exportat patates a aquests països...

Per això, malgrat tot, som optimistes. Si algun rezel tinguéssim, aquest no seria pas del cantó de la nostra pagesia, avui més que mai, intelligentment organitzada i assenyadament dirigida. El perill que hem esmentat creiem fermament que serà vençut per l'acció vigorosa de tots, puix interessa a tothom que aquella possibilitat sigui ben prompte una falaguera realitat, per mantenir íntegrament la preponderància i l'esplendor assolit en el cultiu i exportació de la patata primerenca, que és un dels factors essencials de la nostra balança comercial, i una glòria positiva dels pagesos de Mataró i tot el Maresme.



LA CUA AL BANC

Es l'última—i la més interessant—operació de l'hortolà. Ja ha arrencat les patates que l'han fet estar amb l'ai al cor durant tot l'hivern. Les ha pogut vendre a un d'aquests comerciants exòtics que el visiten cada primavera... I amb la satisfacció que és de suposar, fa cua al Banc, amb un xec a la ma, extès per aquell comerciant o pel seu Sindicat, que se li traduirà dintre uns moments en metàl·lic efectiu...

Unes dades del Sindicat Agrícola de Mataró i el Litoral

A continuació donem unes dades referents a l'exportació de patates primerenques del millor any i del present 1934, del Sindicat Agrícola de Mataró i el Litoral facilitades per aquesta entitat.

Preus més elevats any 1934: de 28 a 30 ptes.

Preus normals any 1934: de 10 a 12 ptes.

Producció al millor any en aquest Sindicat, en vagons de 8 tones: de 430 a 440 vagons.

Producció probable any 1934 en aquest Sindicat en vagons de 8 tones: de 300 a 320 vagons.

Nombre d'obrers que es lloguen aproximadament per aquesta temporada: de 1.000 a 1.500.

Pessetes que es giren setmanalment en aquest Sindicat: de 80.000 a 100.000.

Quarteres de terreny plantat de patates: de 1.000 a 1.500.

Calçats a preus de fàbrica

SABATERIA CASTELLSAGUER

BARCELONA, 7

MATARÓ

Vegi els aparadors i comprovi qualitats i preus per a convèncer-se que són preus de fàbrica

Merceria : Paqueteria : Quincalla : Perfumeria : Joguines : Confeccions
: Gèneres de Punt : Antiga Casa Manresà : Fundada a l'any 1858 :

JOSEP MAÑACH

Sant Cristòfor, 21

Mataró

SERRAS

Rebudes les darreres novetats per a les temporades de primavera i estiu
SASTRE Sta. Teresa, 52-Mataró

Banc Espanyol de Crèdit

Fundat l'any 1902

Casa Central: Madrid - Alcalá, 14

Capital social: Ptes. 100.000.000'— Capital desemborsat: Ptes. 51.355.500'— Fons de reserva: Ptes. 65.208.261'45

Sucursal de Mataró: Sant Josep, 6

Sucursals a Catalunya: Barcelona, Lleida, Tarragona, Tortosa, Valls, Montblanc, Balaguer, Borges
 Blanques, Espluga de Francolí, Santa Coloma de Queralt, Tàrraga, Cervera,
 Manresa i Mataró.

Més de quatre centes sucursals i agències a la Península i Marroc
 Corresponsals en les principals places del món

Direcció Telegràfica i Telefònica BANESTO - Tel. 102 - Apartat 33

Abonem els següents interessos:

COMPTES CORRENTS

A la vista 2°

IMPOSICIONS A TERMINI

A tres mesos 3° - A sis mesos 3'60° - A un any 4°

Caixa d'Estalvis 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$

Executem per compte de nostra clientela
 tota classe d'operacions de Borsa

DESCOMPTE DE CUPONS

Descompte i cobrament de lletres, girs,
 crèdits d'acceptació, etc., etc

FABRICA D'ANISSATS - LICORS - XAROPS - ORXATES

Casa fundada en 1840

ANTONI GUALBA

XAMPANYS

Detall: Santa Teresa, 30

Telèfon 64 - Mataró

De la nostra indústria de gèneres de punt

per Miquel Vila

Es un vell tòpic i del qual encara no hem reaccionat prou, el creure que l'estranger és millor. No cal dir, aquesta opinió és hàbilment explotada per tots els Royo Vilanova d'ençà i enllà de l'Ebre per realitzar la seva propaganda contra la nostra indústria, volguent demostrar als incautes que el proteccionisme del govern és evidentment exagerat, en perjudici de l'economia nacional, puix la nostra indústria — segons ells — està tècnicament molt per sota de l'estrangera.

Un paral·lel entre una fàbrica de gèneres de punt de Mataró — per exemple — i una no importa de quin lloc de l'estranger, seria suficient per destruir aquest tòpic, que no té altra base que la ignorància i mala fe. El gènere de punt a Mataró, ha seguit sempre el ritme de les majors potències fabrils d'Europa, com Anglaterra, Alemanya, França. Malgrat l'enorme inconvenient que representa el tenir de proveir-nos a l'estranger de la gairebé totalitat de maquinària i matèries primes, els nostres fabricants han superat admirablement aquesta gran desavantatge, arribant en molts casos a competir la fabricació estrangera. Els gèneres mataronins han aconseguit desbancar, en els països fins ahir tradicionalment importadors, com l'Amèrica Llatina i Orient, als colossos de la indústria; i no ha parat aquí. Els nostres productes de punt s'han introduït en les mateixes nacions productores, França, Bèlgica, Suïssa, etc., i a ultramar fins als mateixos EE. UU., tenint present que els nostres articles han estat venuts, moltes vegades, com a productes anglesos, francesos, etc.

Avui la crisi es deixa sentir a la nostra ciutat, i la indústria de gèneres de punt ha quedat estancada, tenint els nostres fabricants de realitzar tots els esforços imaginables per sostenir-se. L'exportació no existeix gairebé. Moltes són les causes, cap d'elles impossible de superar pel sol esforç dels nostres fabricants. El règim de contingents anul·la la trama de gèneres a la gairebé totalitat de nacions europees. A l'Amèrica llatina, per un cantó, les contínues convulsions socials que a més de la paralització de negocis, comporta el continuat perill de no poder cobrar, perill que desgraciadament es converteix massa sovint en realitat. Per altra banda, drets de duanes elevadíssims, creats per protegir la incipient indústria indígena, contingentació de capitals que obliga als fabricants a prescindir durant temps indefinit dels crèdits cobrats, però que no poden treure del país, situació aquesta que només poden aguantar grans indústries i trusts, però no fabricants modestos com són a casa nostra. Afegim-hi a tot això la poca atenció del govern en solucionar conflictes com els crèdits «congelats» a l'Argentina. La ridícula protecció exportadora, comparada amb altres països que com Alemanya arriba al 50 per 100 de compensació; tot un seguit de calamitats que han obligat al fabricant

mataroní a vendre tota la seva producció a la Península, aguantant una competència desenfrenada i suicida, amb les indústries similars de Catalunya i de fora, lluitant aquests últims amb l'avantatge sobre nosaltres, de pagar uns jornals molt inferiors als cobrats pels nostres obrers.

Malgrat tot, Mataró no ha sentit ni en molt la crisi en les mateixes proporcions de moltes altres ciutats, demostrant una vegada més, la capacitat i ferma voluntat dels nostres industrials, que si d'alguna cosa se'ls pot acusar és d'ésser massa individualistes. De ben poca cosa, no obstant, servirien als nostres fabricants els maldecaps si no tinguessin un col·laborador, intelligent i eficaç. Ens referim a l'obrer mataroní. El millor elogi que d'ell en podríem fer, és dir que ha estat sempre sol·licitat, no solament en la implantació d'indústries en altres ciutats catalanes, sinó també a totes les terres espanyoles on s'hagi establert gènere de punt, com el regne de València, Andalusia, Castella, etc. D'altres terres, Portugal, Argentina, Cuba, Mèxic, etc., gràcies a l'aportació de l'obrer mataroní ha estat possible la creació de fàbriques.

Resumint aquestes ratlles, direm que Mataró en la indústria de gèneres de punt — com en tans d'altres aspectes — ha estat i és el capdavanter de la nostra terra, i seria de desitjar que una major compenetració entre obrers i patrons, fes possible l'estabilització definitiva d'aquesta hegemonia. Nosaltres ho creiem molt possible, ja que els fills de Mataró han estat sempre enemics d'extremismes i per tant favorables a solucions concordatàries.

Aquest número de DIARI DE MATARÓ es ven al preu de 25 cèntims.

Els nostres subscriptors el rebran gratuïtament.



Un aspecte de la I Fira de Mataró celebrada l'any passat

PROGRAMA

(Segueix de la 1.^a pàgina)

DIA 24.—Tarda, a les quatre, Visita Escolar a la Fira Comercial i Pavelló de la Ciutat, en la que hi concorreran els infants de les Escoles, els quals seran obsequiats. Hi assistiran a més a més els «nans» i seran enlairats. en el transcurs de la visita, globus grotescs.

Nit, a les deu, Audició de Sardanes, en el recinte de la Fira, a càrrec de la cobla «Barcelona, oficial de la Generalitat de Catalunya.

DIA 25.—Nit, a les deu, Esdeveniment teatral, en el Teatre Clavé Palace. Es representarà l'obra en tres actes, «Escuela de Princesas», per la companyia d'Irene López Herèdia, organitzada pels «Amics del Teatre».

DIA 26.—Tarda, a dos quarts de cinc, Festival Esportiu en el camp de l'«Illuro S. C.», a profit de les Colònies Escolars.

Nit, a les deu, Gran Ball de Gala, a honor dels expositors en el pati del Teatre Bosc, amenitzat per dues renomnades orquestrines i a profit de les Colònies Escolars.

DIA 27.—Tarda, a dos quarts de cinc, Festival Popular en el Parc Municipal, a profit de les Colònies Escolars, en el qual alternaran diverses atraccions i la Banda Municipal, i es celebrarà un Concurs d'Elegància de Automòbils, un Concurs Hípic Infantil i finalitzarà amb una traca lluminosa de gran luxe,

Nit, a les deu, es cremarà un magnífic Castell de Focs Artificials a la platja, enfront del carrer de Sant Antoni, a càrrec dels Pirotècnics Estapé Germans i Masias.

A dos quarts d'onze, Revella Popular en el recinte de la Fira, a càrrec de la cobla «La Moderna del Vallés» i la Banda Municipal.

Clausura de la Fira, amb l'assistència de l'Honorable President de la Generalitat i altres personalitats.

NOTES.—La inauguració de la Fira, serà anunciada a la Ciutat amb el dispar de sis petards.

—L'entrada al Pavelló de la Ciutat en l'acte inaugural, serà per rigorosa invitació, i no es permetrà l'entrada al públic fins el dia 20.

—Programes especials detallaran els diversos festeigs.

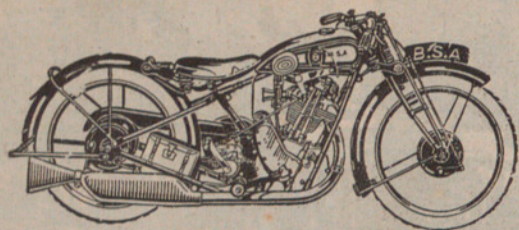
—Durant els dies de la Fira, les entitats Societat Iris, Ateneu Popular i Societat Mataronina d'Esbarjo, celebraran concerts, sardanes i balls. Els teatres i cinemes Bosc, Clavé Palace, Sala Cabanyes, «Gayarre» i «Modern», celebraran també representacions de teatre i sessions extraordinàries de cinema.

—Durant els dies de la Fira, la Companyia M. S. A. estableix billets d'anada i tornada des de tots els pobles de la Costa, compresos entre l'Empalme i Barcelona.



Vista general de Mataró

Taller Mecànic - Construcció i Reparació de Bicicletes



SALVADOR MASCORDA
(CASA PIU)

BICICLETES PER A SENYORA I NEN, TRICICLES,
PATINETS, CADIRETES, COTXETS, ETC.

DESPATX I TALLERS

Angels 18

MATARÓ

Sant Brú, 5

Loteria de la Sort

dirigida pel seu administrador

PERE MONSERRAT

La més antiga de Mataró

Gran assortit en bitllets tots els sorteigs

Plaça Constitució Mataró Estanc de la Plaça

DISPOSEU d'una guardiola i fïndreu a la vostra mà la manera de practicar l'estalvi.

EL BANC CENTRAL ha establert el servei de

GUARDIOLA Caixa d'Estalvis

admetent imposicions de **1 a 25.000 pessetes a l'interés anual del 3 1/2 per 100**

Les llibretes de la Caixa d'Estalvis del «Banc Central» poden obrir-se a nom de menors d'edat i al de dos o més persones, indistintament (esposos, germans, socis, etc.)

Les imposicions d'estalvi no exigeixen apunts, perquè les llibretes porten anotades les imposicions, els reintegres i els saldos a favor dels imponents.

Per a més detalls dirigir-se a

BANC CENTRAL

Capital autoritzat: ptes. 200.000.000 - Idem desemborsat: 60.000.000 - Fons de reserva: 22.961.417

CASA CENTRAL - MADRID: Alcalà, 31 :: AGENCIA GOYA: Goya, 89 (cantonada Torrijos)
AGENCIA DE TETUAN DE LAS VICTORIAS: Pedro Villar, 1 (cantonada a O'Donel.)
SUCURSAL DE BARCELONA: Ronda St. Pere, 32

AGENCIA URBANA N.º 1 (Sans) Creu Coberta, 124

AGENCIA URBANA N.º 4 (St. Andreu) St. Andreu, 146

> > > 2 Plaça Palau, 4

> > > 5 (Poble Nou) Pere IV, 189

> > > 3 (Gràcia) Salmeron, 111

> > > 6 Ronda Sant Antoni, 13

AGENCIA URBANA N.º 7 (Clot) Mallorca, 547

Sucursals establertes en el reste de Catalunya: Hospitalet de Lobregat, Reus, Tortosa, Tarragona, Lleida, Bellpuig, Cervera, Balaguer, Manresa, Igualada, Mataró, Arenys de Mar, Vilafranca del Penedès, Girona, Olot, Figueres, Santa Coloma de Farnés. — Sucursals properes a inaugurar-se: Valls, Calella, Malgrat, Montcada i Vendrell. — 110 Sucursals establertes en les places més importants del reste de la Península.

Sucursal de Mataró: Rambla de Castelar, 36 - Telèfon 222

El BANC CENTRAL realitza tota classe d'operacions bancàries, abonant interessos de conformitat amb els majors tipus autoritzats pel Consell Superior Bancari



CONSTRUCCIÓ

d'embalatges i envasos, marcats i polits en fustes de poll i pi per a Xampanyes, Vins, Licors, Olis, etc.

Iluro, 16

Mataró

Tel. 151

PERE FORT

STA. TERESA, 24 :: MATARÓ

REPRESENTANT DE LES ACREDITADES CASES:

OLIS PERE CAIRO - Badalona

SABONS BENET FERRER - Barcelona

Xocolates i Confiteria - Indústries del Sucre

BARCELONA

XAMPANYES NOYET - Barcelona

Licors Josep Germà - Sabadell

Lluís Muntané i la pintura severa

per Joan Sacs

Lluís Muntané és un jove artista mataroní que ha arribat a ocupar un lloc preeminent entre els pintors catalans. Nascut al carrer de Barcelona a la nostra ciutat des de molt jove es sentí inclinat a les arts pictòriques. Trobà dificultats, àdhuc a casa seva mateix, per a dedicar-se a les aficions que li eren tan cares. Però la seva voluntat ferma triomfà i després d'estudiar a Barcelona i París, va llançar-se al dibuix industrial en el qual triomfà plenament. Més tard el seu art ha arribat a adquirir una especial maduresa i posteriorment ha estat nomenat professor de dibuix a Llotja.

Recordant que era mataroní ha estat dels primers en inscriure's a l'Exposició d'Art organitzada amb motiu de la Fira.

Ens plau reproduir el següent article del crític barceloní Joan Sacs publicat a la revista «Art»:

L'art de Lluís Muntané, tan valuós, bé es pot posar com a representatiu de la doble reacció que s'o-



EL ROSARI. 1931. - Col. Pujades.

Fotografia Serra



PENSANT.
1933

Col. Pujades.

Fotografia Serra

o, al menys, desproveïda de les qualitats més subtils i pregones de les coses; la plasticitat simple del dibuix, del gravat, de l'escultura.

Aquesta reacció anticolorista, que pot ésser filla ingènita del temperament del pintor, com també pot ésser deguda a la suggestió produïda per la literatura sobre esperits pintors massa permeables a les teories dels literats, per regla general anti-pintors per naturalesa, també pot ésser reacció filla de la llei del mínim esforç. En efecte, en pintura el mínim esforç està en els dos extrems dels colorisme: en l'ús de les

coloraines o en l'abstenció del color. Pintant amb tota la paleta, el pintor pot arribar a expressar el que cap més art ni cap llenguatge no poden expressar; el pintor que sap usar de tota la gamma lluminica pot expressar les qualitats més subtils, més denses, més intenses i fortes del món exterior que siguin permeses a l'expressió dels homes. Però, és tan complexament arriscada la manipulació de tot el cromatisme de la paleta, que grans artistes, alguns dels més hàbils i experts artistes de la línia i del clarobscur, s'hi estrellaren; per raó d'aquesta enorme i polimòrfica dificultat la pintura dona tanta quantitat de gastaments, monstres i anormalitats. Així, doncs, no és d'estranyar que, abans o després d'intentar la pintura integral, molts pintors es decantin prudentment cap al conreu de la pintura en to menor, incolora o lleument tintada, com una grisalla llibertina, aquesta pintura severa i anticarnestolesca, com diria el fabulós Pantarca.

Muntané no és del tot acolorista; molt menys és anticolorista. Però és evident que s'abandona al mínim esforç del mínim colorisme. Qui sap si ha d'ésser així, perquè, tal com



TARDOR.

1933

Fotografia Serra



LA GARÇONNE. 1930. - Col. Casablanças.

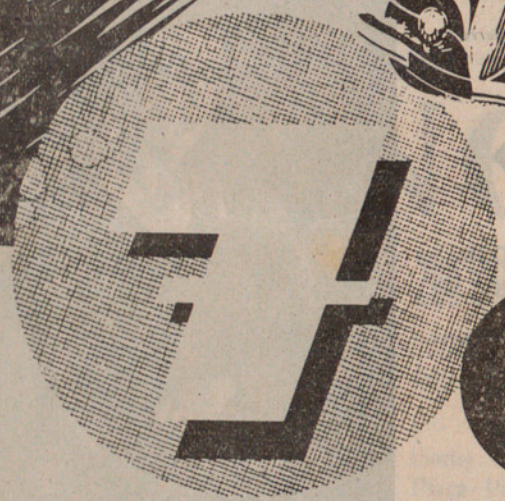
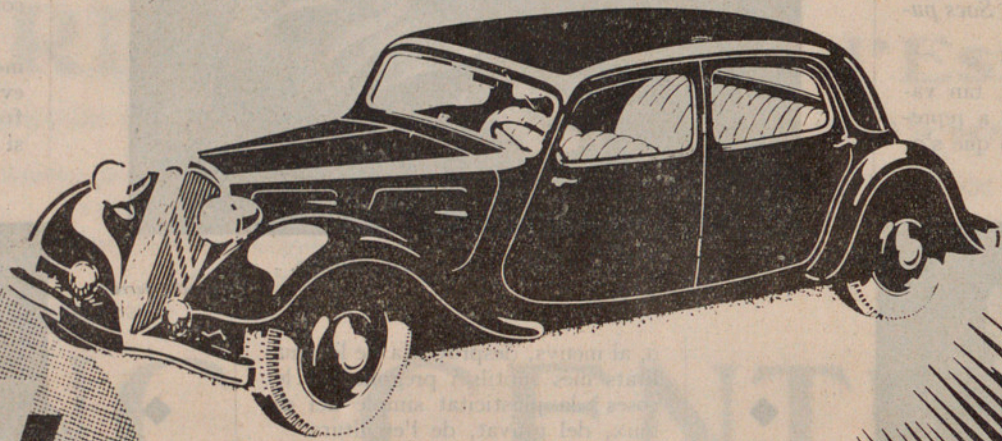
pera modernament en alguns pintors: reacció formalística contra els excessos de l'art fantasista, de l'art esbossador, de l'art salvatgista, de l'art infantilista, i reacció contra els excessos del colorisme degenerat en coloraina: contra els excessos de tal branca exasperadista del *fauvisme*, contra el colorisme decorativista de Gauguin, contra el mosaic llampant de Cros, de Signac i altres neo-impressionistes, contra el puntillisme inflammat d'Henri Martin i dels seus seguidors—àdhuc contra el colorisme hipersensible de l'Impressionisme; aquell colorisme que Ors condemnava amb inculpació de coloranisme carnavalesc.

Ors, però, aleshores no coneixia l'Impressionisme sinó per les reproduccions de les revistes d'art. No sé pas si després de rodar tants anys per París haurà tingut ocasió de gustar per visió directa la pintura impressionista; però, encara que sigui així, dubto que rectifiqui: Ors té de la pintura idees tan extravagants, que no seria d'estranyar que equiparés un Sisley a un Signac. I aquesta mateixa confusió poden haver sofert d'altres pintors que en llur empena anticolorainista han anat més enllà, massa ençà, de la meta colorista. Busquets, Labarta, Vila-Arrufat, Serra i, més que ningú, Josep Maria Sert entre els catalans, han arribat, així, potser sense adonar-se'n, a la pintura anticolorista o incolora: una plasticitat simplement voluminista, desproveïda de qualitats,

Muntané pinta avui dia, resulta un pintor enciser i d'una gran força de persuasió! Qui sap si, posat a usar de tota la paleta, aquest artista malmetria la seva obra! Però també podria ésser que Muntané fos superior a la seva pintura actual.

Aquesta, però, és tan seductora pel seu romanticisme del clarobscur i pel drama de les ombres potents; és una pintura tan noble i tan intel·ligent per raó de la fermesa del dibuix, de la puresa de la línia, pel miracle dels traspessos, per l'elegància de la composició simplicíssima, que hom està temptat de dir: prou; tot està bé tal com està, i no volem saber el que pugui ésser qualsevulla altra pintura de Lluís Muntané. Al capdavant, cada temperament s'expressa millor segons inençit que segons catequesi: no és de desitjar que cap artista porti tan ellà les suggerències alienes (per raonables que siguin), que arribin a anul·lar o tan sols a disfressar el propi temperament. Aquí sí, en la disfressa, hi ha carnestoltes. I cal no oblidar que en sols blanc i negre s'han creat obres d'art plàstiques meravelloses, irrelevables a colorisme. Eugeni Carrière satisfà completament, des del seu punt de vista, amb la pintura monocroma; els aigüeforts de Rembrandt, el superior colorista, no fan enyorar els colors, i l'escultura sense policromar és més escultura, és més expressiva que l'escultura colorida o criselefantina...

*Nova creació
sensacional*



CITROËN

D'UNA CONCEPCIÓ PLENAMENT ULTRAMODERNA

**BERLINA 4PORTES
5 PLACES**

9.500
PTS.

**MANEJABILITAT I ADHERÈNCIA INIGUALABLES
"MOTOR FLOTANT" AMB VÀLVULES AL CAP
TRACCIÓ DAVANTERA**

RODES INDEPENDENTS — FRENS HIDRÀULICS

SUSPENSIO PER MITJÀ DE BARRS DE TORSIÓ

CARROSSERIA TOT CER "MONOCOQUE"

VEHICLE TOTALMENT AERODINÀMIC

VELOCITAT: 100 Km. PES: 900 Kgs. CONSUM: 9 Lts. PER 100 Km.

Veïeu-lo i proveu-lo, com també altres models 1934, a la casa del
Concessionari per Mataró i Comarca:

FRANCISCO CASAS

TALLERS, DESPATX, EXPOSICIÓ I VENDES:

Fermí Galan, 389 al 393 i Sant Agustí, 2 - Teléfon 152

Taller de reparacions mecàniques, elèctriques, planxisteria i tapisseria per a automòbils
Stock i venda de neumàtics, accessoris, recanvis, olis, grasses i valvulines
Recanvis per a automòbils "Ford," Font de gasolina

BIBLIOTECA POPULAR
DE LA
CAJA DE AHORROS DE MATARÓ

Un forn de gerrer d'lluro

per Marià Ribas i Bertran

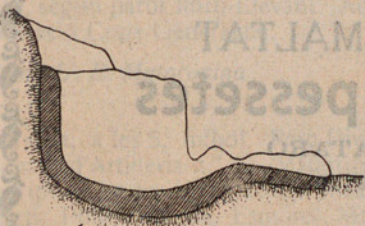
Aquest forn està situat entre Mataró i Llavanes, a tres quilòmetres de la riera de Sant Simó, i prop del Morrell, tocant gairebé a la carretera de França. Queda distant uns 50 metres de les restes d'una villa romana i separat d'aquesta per un torrent de poca importància.

En 1928 («Diari de Mataró», del 26 de juliol), i en 1933 («La Paraula Cristiana», del mes de febrer) citàvem aquest forn sense descriure els

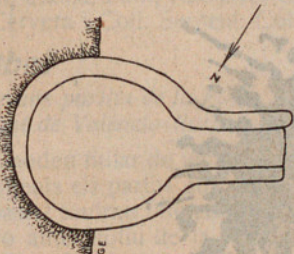


Segell del terrisser (Dibuix a tamany natural)

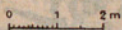
tipus ceràmics que en ell es fabricaven, per escassejar aquestes restes pel seu entorn. Avui, en convertir aquelles terres, de vinyes en hortes i havent reformat totalment els nivells de les feixes s'han posat al descobert abundants fragments d'àmfores, de



SECCIÓ



PLANTA



Secció i planta de les restes del forn tal com es trobaven l'any 1927. Avui no en queden gairebé gens.

vasos, altra ceràmica i alguns maons molt recuits o vidriats.

En donar les dites notícies d'aquestes restes arqueològiques, el forn estava molt més conservat del que es troba avui, no obstant la única part existent era la fogaina. L'estat en que el vàrem trobar a finals de l'any 1927, no ens permet fer una descripció completa de com hauria estat en el seu temps, puix que l'arada i les altres eines de conreu l'havien destruït en gran part. Sembla, però, que estava format de dos cossos; l'inferior, del qual avui en queda una petita resta, destinat a fogaina, i el superior, on eren col·locades les peces a cuire. El cos inferior fou tot d'una peça de planta circular imperfecta, amidant 3'00 i 3'25 m. de diàmetre interior i estava format per parets d'un gruix variable entre 0'20 m. i 0'45 m. Hi havia tocant a terra la boca de la fogaina, de 0'80 m. d'amplada, i una canal sortida prop de 2'00 m. Gran part del forn l'hem vist construït dintre d'un marge. Estava format de terra argilosa pastada, apareixent la superfície interior del forn recoberta per capes d'argila superposades, empastades amb les mans, veient-s'hi algunes ditades; estava força cremada i a trossos vidriada. Sembla haver estat reparat algunes vegades.

Ultra aquest forn en coneixem tres d'altres de construcció idèntica, construïts igualment dintre de grans marges, deixant lliure un davant del qual sortia la canal, hi havia l'obertura des d'on s'atiava el foc. Aquesta mena de forns semblants als ibèrics, es poden reconstruir per analogia fixant-se amb alguns dels que actualment s'utilitzen. No hem trobat a cap d'ells el cos superior ni la coberta de la fogaina. Per algu-

nes troballes i petites senyals impreses al forn, deduíem que la coberta era de cúpula rebaixada, feta de tobes o grans maons d'argila, deixant aspiralls per on sortiria el fum i entraria el foc al cos on hi havia el material a cuire. D'aquests maons n'hem trobat al forn que ara ens ocupa, els quals presenten una cara recuita i vidriada per haver estat forces vegades al foc; amiden 32 centímetres per 7 cm. de gruix.

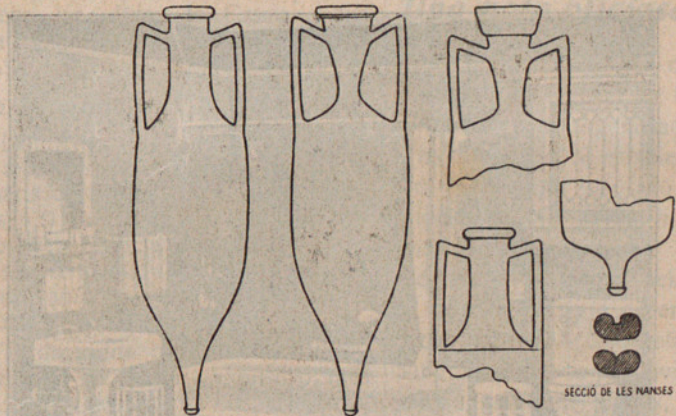
Gairebé tocant al forn, amb motiu dels esmentats moviments de terres han aparegut alguns clots plens de ceràmica esguerrada o espatllada en la cuïta, predominant-hi grans trossos d'àmfores, les quals eren segellades al fons amb les lletres CLV en relleu dintre d'un rectangle d'angles arrodonits i refòs. Són característiques aquestes àmfores per l'alçària del coll i nanses de dos nervis formant un angle força pronunciat. Aquestes àmfores tindrien una alçària variable entre 0'85 m. i 1'10 metres. Han aparegut juntament restes d'altres àmfores de proporcions més reduïdes i formes més vulgars; amidant de 0'60 m. a 0'70 m. d'alçària. També han aparegut algunes restes de vasos fets a torn, de formes variades, moltes restes de teules, describint dos tipus força diferents, i sigui el que vulgarment trobem en les viles i enterraments, l'altre de proporcions més reduïdes arribant a tenir 13 mil·límetres de gruix, imbrax, dolium i maons. El segell del terrisser, CLV, l'hem trobat en més de dues dotzenes d'àmfores i en al-



De les restes d'àmfores aparegudes als clots, tocant al forn romà, se n'haurien pogut reconstruir alguns exemplars ben típics pel Museu de Mataró, però hom ha preferit reforçar els marges i empedrar-ne un camí carreter.

gunes taul·es. Hem trobat, encara que poques vegades, una variant d'aquest segell, en que hi han, segons sembla per estar molt confós, les mateixes lletres dintre d'un cercle refòs.

Cal observar que el material o argila emprada per la fabricació de la ceràmica, era dels terrenys de l'entorn del forn i de la villa allà existent. Es força groller havent-hi molta sorra barrejada. Els vasos més delicats foren treballats amb la mateixa pasta, però més refinada.



Diferents tipus d'àmfores que es fabricaven al forn romà.

NOVETATS I CONFECCIONS
A. ROS DE FERRER
 ANTIGA CASA PINEDA
 ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA
 BARCELONA, 16 MATARÓ

FRANCESC CAMP
 Recader de MATARÓ A BARCELONA
 amb AUTOCAMIÓ
 MATARÓ: Carrer de Palau, 24. - Telèf. 106
 BARCELONA: Arolas, 3 - Peixina, 5 - Rech, 28. Telèf. 16274
 Plaça Comercial, 10, Centre de Recaders
 (davant al Mercat Central) - Telèf. 16682

Abans de comprar visiteu la casa
LLUIS MAS I GRAUPERA
 TEIXITS, NOVETATS I CONFECCIONS PER A SENYORA
 Santa Maria, 9 i Plaça Constitució, 1
 SASTRERIA I CONFECCIONS PER A SENYOR I NEN
 Santa Maria, 12 i 14
 GRAN ASSORTIMENT A PREUS REDUÏTS

VIAENLLÀ VIATGES I EXCURSIONS
 FOMENT DEL TURISME
 Setmana de vacances
 Organització d'excursions col·lectives i particulars
 Viatge de nuvis i de tot quant eslligui relacionat amb el Turisme
 Per detalls: ANTONI MACIÀ-Argüelles, 22-Mataró

RESTAURANT DE L'ESTACIÓ
VIDUA NONELL
 MATARÓ BIBLIOTECA POPULAR
CAJA DE AHORROS DE MATARÓ

ENCARREGUEU VOSTRES IMPRESOS A ARTS GRÁFIQUES TRIA

LLIBRERIA
PAPERERIA
AMADEUTRIA

IMPREMTA - ENQUA-
DERNACIONS - TOTS
ELS TREBALLS
DEL RAM

TELÈFON 290
RAMBLA CASTELAR, 28
MATARÓ

Per les Fires tothom es proveirà a

“La Cartuja de Sevilla”

L'establiment de més gust i preus econòmics

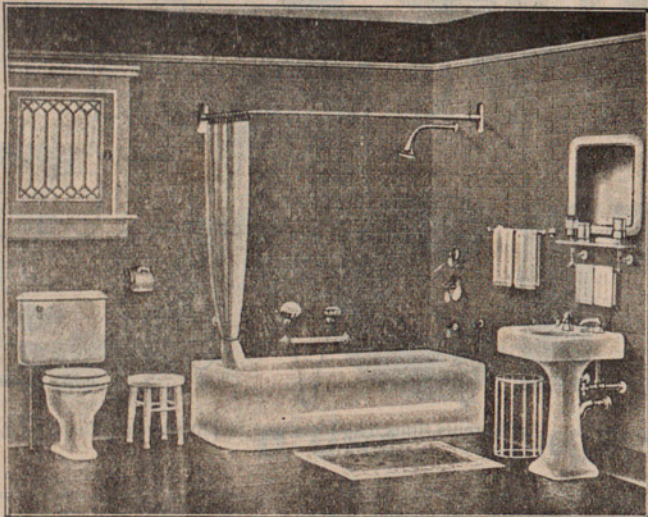
RIERA, 52

TELÈFON 367

VISITEU EL STAND DE LA LAMPISTERIA DE MANUEL MURLANS

on hi trobareu una cambra de bany composta de
WATER, BIDET, LAVABO I BANYERA FERRO ESMALTAT
al preu de **250 pessetes** i la mateixa amb DUTXA **275 pessetes**

SOLAMENT PER AQUESTS DIES DE LA II FIRA COMERCIAL DE MATARÓ
LÀMPARES

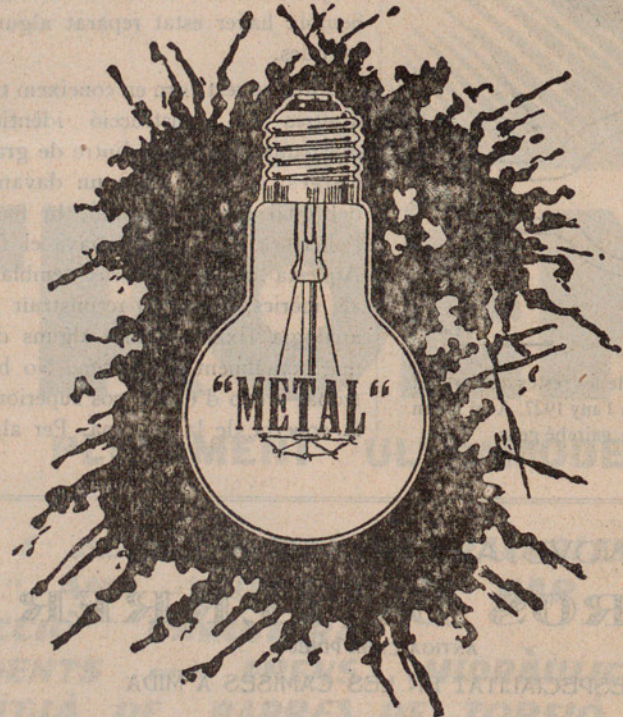


CASA FUNDADA EN 1823

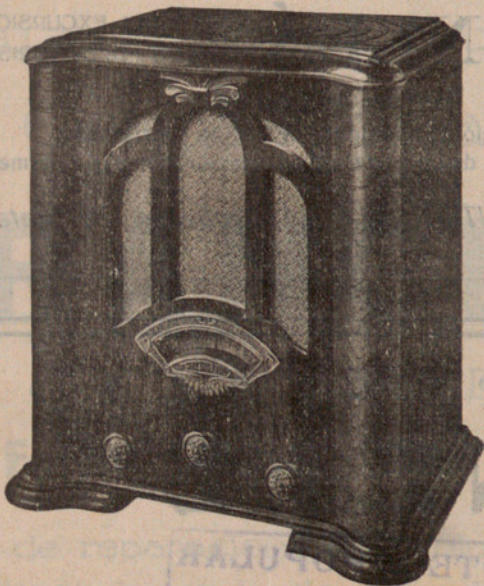
SUCCESSOR DE JOAN MORERA

C. PALAU, 27 :: TELÈFON 335 :: E. GRANADOS, 18

MATARÓ



LA MÁXIMA DURACIÓ - EL MÍNIM CONSUM



Tallers Hispano-Radio

Agent oficial a Mataró i Comarca: Salvador Caimari

Carrer Amàlia, 38 - MATARÓ - Telèfon 261

Des de 250 pessetes setmanals.

De 3 a 12 làmpares.

Visiteu el nostre Stand a la

II FIRA COMERCIAL DE MATARÓ

Els Esports

ELS PARTITS D'AQUESTES
FESTES PER EQUIPS LOCALS

Camp de l'Illuro

Dia 20

Matí, a les 10, Basquetbol. Penya Coratge (primer equip) - Illuro (segon equip). Equips: Illuro: Junqueres, Roig, Roldós, Montasell, Mauri, Costa i Duch. Coratge: Prieto, Blanco, Puig, Ballart, Martí, Vernis i Vilaldac. — A les 11, Basquetbol. Juventus-Illuro (primers equips). Copa del Diputat senyor Joaquim Bilbeny. Equips: Illuro: Canal, Raimi, Arenas, Cordón i Xivillé. Juventus: Barquet, Estop, Sangrés, Armengol, Comavella, Morral i Novas. — Tarda, a les 3, futbol. Atlètic Salut de Badalona - Illuro (reserva). Equip local: Zapater, Mas, Thos, Güell, Villar, Noguera, Buch, Blanchart, Mestres, Galceran i Gavaladón. Sup.: Pérez I i II i Barbena. — A les 5, futbol. Llevant de València-Illuro (primers equips). Copa Generalitat. Equips: Illuro: Ortega, Borràs, Julio, Terra, Mariages, Amat, Orts, Parera, Garcia, Xifreu i Gregori. Sup.: Judici i Mestres. Llevant: Vidal, Calpe, Gomel, Puig I, Montañés, Porrera, Puig II, Cambra, Sans, Felipes i Gros.

Dia 21

Matí, a les 10, futbol. Penya Oratam-Penya Iñesta. Entrega premis Torneig de penyes. — Tarda, a les 3, futbol. Grup Sant Jordi-Penya Iñesta de l'Illuro. Copa Armengol. — A les cinc, segon partit Illuro-Llevant. Adjudicació Copa Generalitat.

Camp U. E. Mataronina

Dia 21

Tarda, a les 5, futbol. Parc Divisió d'Artilleria n.º 4 - Mataronina (primers equips). Equip local: Martí, Puig, Guardia, Esquirol, Masisern, Biaina, Font, Xaudaró, Castellà, Cervera i Coll. Suplent: Coll.

Futbol

Els grans partits de la Fira
Llevant de València-Illuro

Es poden titllar de vertaders acon-teixements els partits que demà i demà passat tindran lloc en el camp de l'Illuro amb motiu de la vinguda del potent equip Llevant de València.

Són de preveure dos encontres en extrem disputats i és d'esperar que tots els aficionats acudiran al camp ilurenç, doncs els partits s'ho valen.

En el local de l'Illuro els matins de demà i demà passat, de 11 a 12, es despatxaran tota classe de localitats per aquests partits.

Excursionisme

Agrupació Científico - Excursionista

Aquesta entitat demà i dilluns farà una sortida a Sant Llorenç del Munt.

Demà, a les dotze, s'obrirà l'exposició de fotografies del tercer Concurs, de Paisatge de Neu, i Fotografia d'Alta Muntanya, essent visitable els dimarts, dijous i dissabtes de set a nou del vespre i els diumenges de dotze a una i de sis a vuit del vespre.

Boxa

La matinal benèfica de dilluns
organitzada per Sala Teixidó

Regna molt d'interès per la matinal benèfica que es celebrarà dilluns a les onze en el Cinema Modern, a benefici de les Colònies Escolars, pel fet d'haver promès la seva assistència Paulí Uzcudun. A més el programa de combats és força interessant i variat. El primer combat serà entre Llobet i Sala, el segon el disputaran Esteve I i Tildo. Escobar farà la seva «reentree» davant el mosca Ruiz. Els també amateurs Ruiz i Ribas, segurament oferiran una lluita dura. El gran combat el faran els professionals Valls, que a l'Estadi feu un brillant paper davant Batalino, i Provinciales, del B. B. C. A més els coneguts pugilistes Trinxer, Cassasas, Madí i Almagro faran 4 repeses d'entrenament.

Cal desitjar que, per la seva finalitat, la reunió constitueixi un èxit.

La Sala Teixidó fa avinent que de-

mà s'efectuaran entrenaments públics i gratuïts i que a l'esmentada Sala, Sant Felicià, 22, es venen localitats. També prega als redactors esportius passin a recollir la seva entrada.

Billar

B. C. Mataró es disputa una Copa
amb el B. C. Barcelona

En el local social de B. C. Mataró, Saló de Billars «Tívoli» tindran lloc durant aquestes festes, dues exhibicions de billar, en les quals es juga una Copa ofrena del president honorari de la F. E. A. B. senyor Antoni Andreu.

Diumenge, a les 9 de la vetlla jugaran: A. Andreu contra J. Sabater (caramboles lliures); J. Cabra contra F. Xaudaró (quadre 45-2); A. Andreu contra Sabater (tres bandes).

Dilluns, a les 4 tarda: J. Cabra contra F. Xaudaró (lliures); A. Andreu contra J. Sabater (quadre 45-2) i Cabra contra Xaudaró (tres bandes). L'entrada serà lliure.

Motorisme

La cursa de regularitat del
Moto Club Mataró

La sortida que es donarà demà davant de la perruqueria Patuel a les vuit en punt del matí, seguirà el següent ordre:

Joan Plans i Joan Clavell, equip verd, a les 8.

Joan Valls i X. X., equip beige, a les 8'3.

Josep Pineda i Angel Truñó, equip groc-gris, a les 8'6.

Santiago Roselló i Josep Lloret, equip gris, a les 8'9.

Santiago Not i Josep M.ª Lopez, equip groc-verd, a les 8'12.

Ferran Boquet i Lluís Boquet, equip vermell, a les 8'15.

Rolet i M. Lamiel, equip groc-blau, a les 8'18.

Salvador Ricardi i Salvador Cerdà, equip morat, a les 8'21.

Joan Soler i Josep Vila, equip blau, a les 8'24.

Manuel Royo i F. Pardo, equip groc-blanc, a les 8'27.

J. Ricart i Jesús Sàbat, equip pastanaga, a les 8'30.

Antoni Nonell i Antoni Martí, equip blanc, a les 8'33.

Miquel Matas i Josep M.ª Casas, equip rosa, a les 8'36.

TEATRES I CINEMES

TEATRE BOSC

Companyia de Lluís Calvo.—Dia 20, tarda, a un quart de cinc: «Los Claveles» i «Cançó d'amor i de guerra». Nit, a les deu: «El señor Joaquín» i «Luisa Fernanda».

Dia 21, tarda, a un quart de cinc: «Bohemios» i «La cruz de hierro». Nit, a les deu: «La Chulapona».

CLAVÉ PALACE

Companyia Eduard Brito.—Dia 20, nit, a les deu: «Los Gavilanes».

Dia 21, tarda i nit: Cinema. «El frente invisible» i «Su Alteza la Vendedora».

CINEMA GAYARRE

Dissabte, diumenge i dilluns: «La Consentida», «Entre la espada y la pared» i els dibuixos «Aloa de Samoa».

CINEMA MODERN

Avui, demà i dilluns: «Mi debilidad», «Compañeros» i una cinta còmica de dues parts.

SALA CABANYES

La Companyia Galligó representarà demà, a les deu de la nit, la comèdia en tres actes «No te ofendas, Beatriz» i dilluns, a les cinc de la tarda, la comèdia en tres actes, «Julietta, filla única».

FOMENT MATARONÍ

Demà, a les deu de la nit, la secció dramàtica del Foment Mataroní posarà en escena «L'alegria de fer bé», comèdia en 3 actes, i «La vara encantada», sarsuela còmica en un acte i dos quadros.

Diumenge i dilluns, a tres quarts de cinc de la tarda, sessions de cinema sonor, projectant-se «El batallero», Harold apasionado» i «Variades» revista musical.

Concurs de Fotografies

La Companyia de Ferrocarrils de M. S. A. obre un concurs de fotografies impressionades a les comarques servides per les línies de la Xarxa Catalana per al qual ha establert premis molt interessants en forma de passis gratuïts trimestrals de lliure circulació i altres bitllets també gratuïts per a viatges corporatius o individuals.

Es poden presentar treballs fins el dia 10 del proper mes de juny.

SOCIETATS

SOCIETAT MATARONINA
D'ESBARJO

Amb motiu de les tradicionals Festes de la Fira, aquesta Societat celebrarà lluits balls, l'execució dels quals anirà a càrrec de l'Orquestrina Royalty.

Dia 20.—A les 7 tarda i 11 nit.
Dia 21.—A les 7 tarda.

SOCIETAT IRIS

Durant aquestes festes es celebraran selectes concerts i lluits balls, havent-se confiat l'execució dels mateixos a la renomada «Jardí-Orchestra».

Notes Religioses

Dia 20—Diumenge—PASQUA DE PENTECOSTA o *Vinguda de l'Esperit Sant*; Sants Anastasi i Teodor, bisbes; Bernardí de Sena, francèsca; Baudili, mr. i Basila, mr.—I. B.

Dia 21—Dilluns—(Abans †); Sants Segon, pvre. i Donat, Victori, Sinesi i Secundí, mrs.—I. B.

Dia 22—Dimarts—(Abans †); Sants Emili, Júlia i Quiteria, mrs.; Elena, vg; Rita de Cassia, vídua (APLEC A SANTA RITA DEL VEINAT DE BATLLEIX).

Basilica parroquial de Santa Maria

Diumenge.—Missa cada hora. Matí, a les sis, mes de Maria; a dos quarts de 8, Set diumenges a Sant Josep (1); a dos quarts de 9, missa de Congregacions; a dos quarts de 10, missa d'infants; a les 10, Tercia solemne amb exposició i a dos quarts d'onze, ofici solemne.

Tarda, a dos quarts de 4, catecisme; a les set, rosari, exposició, mes de Maria, septenari a l'Esperit Sant, homília, benedicció i reserva.

Dilluns.—A les 8, l'Obra Expiatòria farà celebrar una missa.

Dimarts, a dos quarts de 8, novena a Santa Rita; a les 8, Tretze dimarts a Sant Antoni (X).

Església parroquial de Sant Josep

Diumenge.—A les 7, devot exercici dels Set diumenges a Sant Josep (1); a les 8, missa de Comunió general, per les Filles de Maria; a les 10; ofici solemne amb assistència de la Junta d'Obra; a les 11, última missa.

Tarda, a dos quarts de 4, catecisme. Vespre, a tres quarts de 7, novena a Sant Ramon Nonat, rosari, exercici del mes de maig, sermó, exposició, benedicció i reserva.

Dilluns, vespre, a les set, novena a Sant Ramon, rosari, mes de Maria, exposició, benedicció i reserva.

Dimarts, a dos quarts de nou, Tretze dimarts a Sant Antoni (1).

Església de les Caputxines

Quaranta Hores els dies 19, 20 i 21.

L'exposició serà de les 5 del matí a un quart de 7 de la tarda. Ofici a les 7. Completes a un quart de 6; Trisagi a tres quarts de 6 i seguidament pres a l'Esperit Sant.

Ultim dia de la funció, un quart més aviat. Te-Deum, a les 6.

Església de la Providència

Diumenge, tarda, a dos quarts de quatre, catecisme.

Capella de Sant Simó

Diumenge, a les vuit, catecisme; a dos quarts de nou, missa.



Catàleg del Pavelló de la Ciutat

Vestíbul: Gràfics i estadístiques, publicacions. Prehistòria: Els vasos hallstàtics, tres maquetes dels dòmens de Vilassar, Vallgorguina i un detall del Poblal ibèric de Burriac, dibuixos i objectes. Romà: destaca-reu 2 ares Illuro, àmfores diverses, làpida dedicada a Lucius Marcius, vitrines amb objectes, sis mostres de paviment, Gòtic: clau de volta de l'església medieval de Santa Maria, vitrina amb objectes renaixement i barroc, imatge de talla policromada de l'església medieval la Verge morta, maniquís representant els macers de la ciutat lluint unes riques dalmàtiques, Secció interior: dormitori sala i alcova segle XVIII típic Diorama reproduint Mataró emmurallat del segle XVI i dos capitells de pedra gòtics, a un costat del diorama; l'altre costat un nínxol amb una Mare de Déu barroca del XVIII i al centre del Pavelló un vaixell de guerra de l'Escola de Nàutica de Mataró; fotografies i dibuixos decoraran les parets.

Una nota oficiosa

Recollint l'iniciativa de diversos fabricants de Gènere de Punt i Anexes, el Comitè organitzador de la II Fira Comercial ha establert un Pavelló destinat a l'exposició d'aquestes indústries. No havent-ho pogut fer més complidament, per la premura del temps i les tasques aclaparadores, el Comitè prega i espera dels senyors industrials d'aquesta ciutat que vulguin donar-se per invitats a l'acte d'inauguració del mateix, que té lloc avui dissabte a les nou del vespre, contribuint amb la seva presència a donar un major relleu a aquesta expressió de la més important indústria local, estímul i penyora de més àmplies manifestacions.

Llista de Stands i Expositors

Sèrie A. — Números 1 i 2, Martí Fité; 3, Anuncis Estapé; 4, Làmpares Abelló; 5; 6, Acumuladors Slew-7, Berkel; 8, Francesc Regàs —Ensofrats Ribera; 9, Genar Parull; 10, Màquines de cosir «Alfa»; 11, Comitè Organitzador; 12, Mobba S. A.; 13, Laboratoris Unitex; 14, Perfumeria i Ortopèdia Enrich; 15, Energia Elèctrica de Catalunya; 16 i 17, Laboratoris Portolà; 18, Vicenç Montasell; 19, Manuel Murlans; 20, Martí Fité; 21 i 22, Salvador Caimari; 23, Vicenç Fité; 24 i 25, Forn del Vidre Col·lectiu — Làmpares Metal; 26; 27, Josep Pruna; 28 i 29, S. A. Vilassar de Mar; 30, Cisa S. A.; 31 i 32, Escola de T. de P. de C. de M.; 33, 34 i 35, Fabricació Gènere de Punt i Anexes; 36, Uralita S. A.

Sèrie B. — 1, 2 i 3, Rafael Soler; 4 i 5, Tallers J. Roure; 6, Frigidaise; 7, Agustí Coll; 8, Rocalla; 9, Motors Vellino; 10; 11, Granja de Caldes de Montbui; 12, Frederic Pera. Caldo Maggi; Automòbils Chevrolet — J. Minguez.

Un matoró il·lustre

Josep Puig i Cadafalch Doctor "Honoris Causa"

per Jaume Roger



L'il·lustre arquitecte matoroní, Doctor «Honoris causa» de les Universitats de Friburg, París i Barcelona.

Ens plau avui prendre la ploma per a parlar, sense cap mena de passió, d'un home al qual la ciutat nadiua té, potser, quelcom oblidat, mentre arreu del món és reconegut el seu talent i glorificada la seva robusta intel·ligència. Josep Puig i Cadafalch, català, matoroní, victoriós en els grans centres del saber del món, acaba d'ésser investit amb un dels primers títols de Doctor «Honoris Causa» que ha concedit la Universitat autònoma de Catalunya, com si volgués rubricar i confirmar nomenaments semblants de les Universitats de Friburg i de París.

Avui, doncs, el nostre DIARI vol obrir un xic els finestrons closos perquè entri un raig de llum de justícia i la figura venerable del fill il·lustre de Mataró se senti rodejada d'aquell afecte que els seus compa-

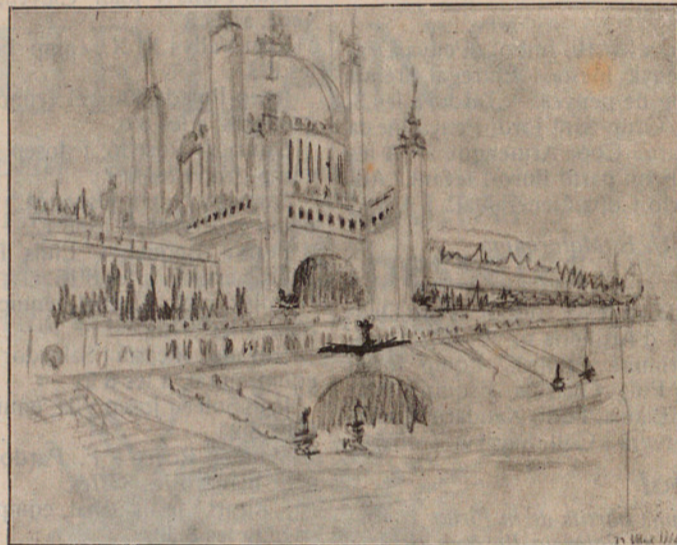
trics tenen el deure de demostrar-li per l'honor que amb el seu nom ha donat a la ciutat. Perquè Puig i Cadafalch és, des de fa temps, un valor universal que ocupa un lloc de preferència entre els millors arqueòlegs de tots els països i, sovint, són esperades les seves respostes a les consultes que de tot arreu li fan, com elements decisius en determinacions transcendents.

El lector s'haurà adonat, segurament, de que en parlar de Josep Puig i Cadafalch ens referim pura i exclusivament a l'home de ciència que ha portat el nom de la seva terra arreu del món. Ens hem cregut excusats, de bell antuvi, de l'obligació de fer aquest advertiment perquè la glòria que avui corona la seva noble testa de llorer no és efímera com la que solen produir altres activitats més discutibles. Poden dir amb orgull els matoronins que el jove arquitecte municipal de fa ja un bon grapat d'anys en era ha esdevingut arquitecte universal. I aquest orgull legítim ningú, amb cap mena d'excusa, els el pot arrabassar.

Hem volgut visitar el senyor Puig i Cadafalch per a demanar-li algunes dades de la seva vida de treballador infatigable i hem pujat les escales d'aquella casa del carrer de Provença, de Barcelona, on viu, casa també, obra seva, com denuncia tot seguit la construcció segellada amb l'empremta del seu estil peculiar. A l'ull de l'escala un bell fanal de vidre s'escau precisament davant la porta del pis. Mentre esperem ésser rebuts, sentim, un xic indiscret, com dialoga en francès amb una dama que li pregunta detalls sobre

una capella. Després la dama surt i el senyor Puig i Cadafalch es disposa a satisfer la nostra curiositat. Ens rep, però, no en pla de periodista sinó com un amic de la casa i així, quan es tracta de cercar dibuixos i detalls que il·lustrin la conversa, entrem amb ell a l'estudi i l'ajudem en la recerca.

No fa gaire hem vist retrats del gran arquitecte, de trenta o trentacinc anys en era. Recordem molt aquell dibuix de Ramon Casas, fet en l'època en què el pintor triomfava plenament amb els seus retrats. Ara tenim davant nostre la hieràtica fi-



Un dels primers cròquis del senyor Puig i Cadafalch en el qual s'inicien les línies del que havia d'ésser Palau central de l'Exposició de Montjuïc si la dictadura no l'hagués fet substituir per aquell «Palacio Nacional».

gura i ens apar ben diferent sense aquella barba característica i aquells cabells rebels que emmarcaven el seu cap. La cara, tota afaitada, i els cabells blancs li donen un altre aspecte. I mentre ens esguarda a través dels binocles encerclats d'or, formu-

lem unes preguntes que ens ajudin a bastir l'assaig de biografia que volem intentar.

Josep Puig i Cadafalch nasqué a Mataró el 15 d'octubre de 1869 i s'educà en el Col·legi dels PP. Escolapis. Quan hagué d'estudiar carrera ho féu a la Universitat de Barcelona on va dedicar-se a les ciències físico-matemàtiques. Es doctorà a Madrid l'any 1888. A l'Escola «Provincial» d'Arquitectura de Barcelona estudià la carrera d'Arquitecte i, en fer l'exercici de revàlida, cridà poderosament l'atenció un projecte de pont monumental que presentà acompanyat

nyat d'una memòria molt interessant, així com igualment fou molt ben acollit un projecte de temple dedicat a la Santíssima Trinitat.

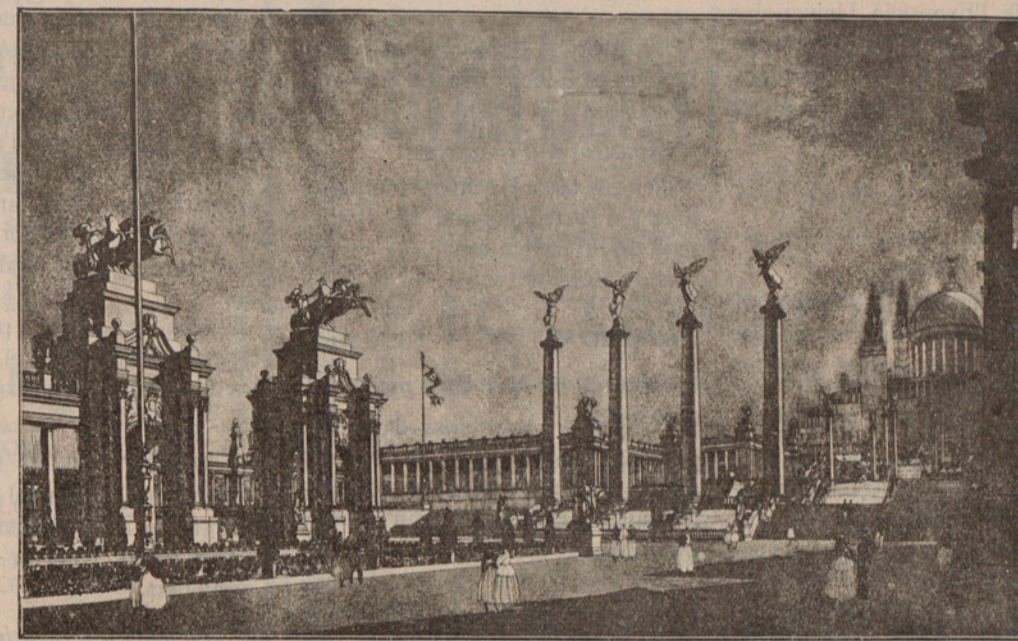
Aleshores Puig i Cadafalch fou nomenat arquitecte municipal de Mataró i en aquest càrrec treballà arduament per la ciutat a la qual dotà d'obres que foren com el sòcol on s'havia d'iniciar la seva fama. Col·laborà eficaçment a la fundació de la Biblioteca pública i del Museu Arqueològic, estimulà el desenvolupament de l'Escola d'Arts i Oficis, projectà, en part, la xarxa de clavegueres segons els més moderns sistemes de l'època, restaurà el saló de sessions de la Casa de la Ciutat i construí diverses cases que, com la de Coll Regàs, del carrer d'Argemona, i l'esplèndid Palau Garí, demostren el seu acuradíssim gust.

Els seus projectes, però, el duen més enllà i als sis anys d'acabar la carrera deixava el càrrec de Mataró per a ocupar una càtedra a l'Escola Superior d'Arquitectura. Aviat el seu nom començà a sonar i ràpidament ascendia sense desmai. Avui a Barcelona són diverses les cases que porten la seva signatura: la dels «Quatre gats», del carrer de Montsió, les dels senyors Amatller i Macaya, del baró de Quadres, de les germanes Terrades, dels senyors Trinxet i Serra, de la senyora Llorach, etc., així com multitud de monuments artístics, religiosos i funeraris.

Encarregat l'any 1915 de resoldre el difícil problema de la urbanització

Doctor "Honoris Causa"

per Jaume Roger



L'EXPOSICIÓ DE MONTJUIC

Perspectiva que hauria presentat la Gran Avinguda de l'Exposició de Montjuïc si la dictadura no hagués imposat la destrucció del projecte i de les columnes, tan conegudes en aquell panorama barceloní que el senyor Puig i Cadafalch havia estudiat amb gran afecte molts anys abans.

dació, ha escrit nombrosos articles i comunicacions del més gran interès. Finalment, l'any 1930 Puig i Cadafalch ha publicat la «Geografia i els Orígens del primer art romànic».

Cal afegir, encara, a n'aquestes notes, que fou el fundador de la Junta Autònoma de Museus i l'autor de la instal·lació dels museus al Parc de la Ciutadella, que inicià i dirigí les excavacions d'Empúries, que ha explicat cursats d'Història de l'Art als Estudis Universitaris catalans, que fou l'inspirador de l'obra de cultura de la Diputació de Barcelona, essent-ne President Prat de la Riba i més tard com a successor seu, que obtingué el Premi Dusserguer de l'Acadèmia de Jurisprudència de París i que explicà diversos cursos a l'Universitat d'Harvard (E. U.).

Per l'any 1923 la Universitat de Friburg li atorgà la investidura de Doctor «Honoris causa». El 20 de gener de l'any passat la de París acordava atorgar-li igual distinció, i el 3 del corrent, a la Universitat autònoma de Barcelona, Puig i Cadafalch rebia també el preat títol. El Rector senyor Bosch Gimpera, que l'apadrinava, digué: «Si la Universitat té el deure d'incorporar als rengles dels seus mestres aquells que tenen una significació decisiva per a la nostra cultura, cap com Puig i Cadafalch té dret a ésser honorat per la que s'honora en fer-ho. El nom de Puig i Cadafalch anirà sempre unit al de la nostra arquitectura romànica, a l'art típicament català que ell ha investigat de manera mestriosa i del qual ha fet l'obra de la seva vida. Puig i Cadafalch assoleix la revelació i la incorporació a la història general de la cultura del nostre art romànic i amb ell la instauració de la ciència de la història de l'art a Catalunya amb els seus mètodes més depurats. Si tots han après en el seu exemple i en les seves obres, jo, que he tingut l'honor de col·laborar amb ell a les organitzacions que ha creat i que hi he trobat la possibilitat dels meus estudis personals, em sento particularment honorat en ésser avui el seu padri davant de vosaltres i augurar-l'hi llargs anys de treball per a la glòria de la nostra ciència i de Catalunya.»

Quan l'any 1923, en plena dictadura ja, fou homenatjat Puig i Cadafalch per haver obtingut una altra distinció d'una Universitat alemanya, algú remarca l'absència dels representants de la ciutat de Mataró. El cas s'ha repetit, dissortadament,

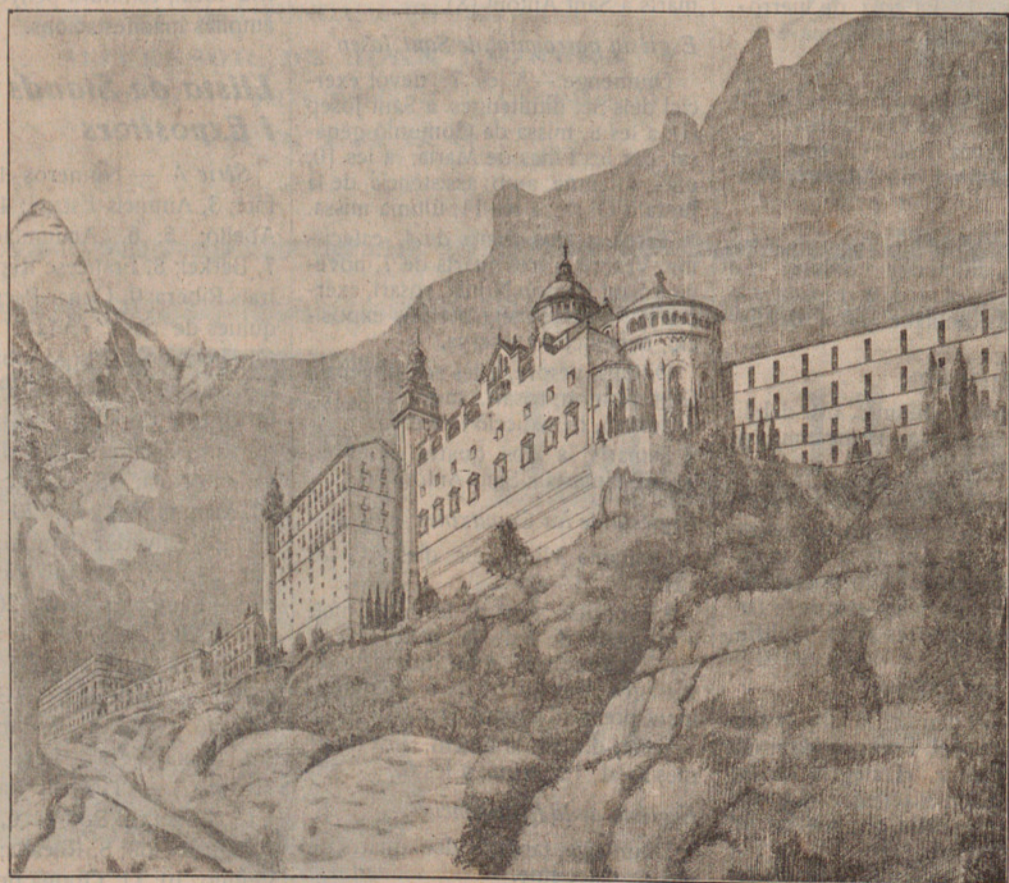
l'any passat en fer-se pública la notícia, falaguera pels seus matoronins, d'haver estat investit Doctor «Honoris causa» de París.

I han passat, també ara, alguns dies i no hem vist que l'Ajuntament que vol representar-nos hagi mostrat la satisfacció de la ciutat per l'honor que la Universitat autònoma ha atorgat a un dels seus fills més distingits. Per què?... Per què aquest silenci que tant mal ens fa?

No hem de sumar-nos a n'aquesta mena de conjura i amb les presents ratlles volem retre a Josep Puig i Cadafalch el nostre més fervorós homenatge d'admiració.

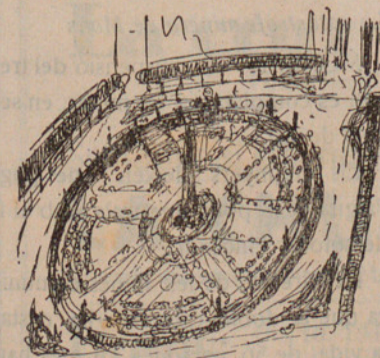


Una de les més delicades obres de Puig i Cadafalch és aquesta casa del carrer de Francesc Macià de la nostra ciutat.



LA RESTAURACIÓ DEL MONESTIR DE MONTSERRAT

Josep Puig i Cadafalch ha posat la seva intel·ligència d'artista i d'arquitecte al servei d'aquesta magna obra i aquest dibuix al·lègic ens dona idea de la grandiositat amb què ha concebut la restauració del cenobi montserratí.



Cròquis del projecte d'urbanització de la Plaça de Catalunya presentat pel senyor Puig i Cadafalch, que fou aprovat unanimitat pel Municipi barceloní l'any 1922 i refusat per la dictadura en 1924.

INFORMACIO DEL DIA

facilitada per l'Agència Fabra per conferències telefòniques

Barcelona

3'15 tarda

El 46 aniversari de l'Exposició Universal

Aquest matí, amb motiu de complir-se el 46 aniversari de la inauguració de l'Exposició Universal, a la Basílica de la Mercè s'han celebrat funerals per les ànimes dels membres difunts, del Comitè Organitzador d'aquell magne certamen.

El monument a Rius i Taulet al Parc ha estat cobert de corones i flors.

La clausura del Congrés d'Ensenyança Tècnica

Han complimentat al President de la Generalitat els congressistes que han col·laborat en les tasques del Congrés d'Ensenyança Tècnica. Han estat obsequiats amb un lloxi.

Aquesta tarda, a les cinc, al Saló de Sessions de la Generalitat, es celebrarà la sessió de clausura, la qual serà presidida pel conseller de Cultura de la Generalitat en representació de S. E. el President de la República i de l'honorable President de la Generalitat.

«La Llevantina»

Una nodrida representació de la Mútua de Transports «La Llevantina», ha estat a la Generalitat per a protestar d'una ordre del Conseller d'Economia que no ha autoritzat la celebració d'una assemblea.

La Fira Comercial de Manlleu

Aquest vespre a les vuit anirà a Caldes de Montbui el president de la Generalitat per a inaugurar la Fira Comercial d'aquella població.

El sots secretari de Justícia

El sots secretari de Justícia avui ha efectuat la visita oficial al Palau de Justícia, essent complimentat pel personal de l'Audiència.

«Luz» denunciat

La policia s'ha incautat dels exemplars del periòdic de Madrid «Luz» la edició del qual ha estat denunciada pel fiscal.

La visita a Presons

Avui amb el cerimonial de costum ha tingut lloc la visita reglamentària a les Presons.

Falsificador entregat a les autoritats franceses

La policia espanyola, a Cervere ha entregat a la policia francesa el subjecte Paul René Cohibert, autor de una falsificació de títols del Canal de Suez per valor d'alguns milions de francs. Ha estat posat a disposició de

Notícies

En la reunió general que celebrà la Societat Mataronina d'Esbarjo el prop passat dia 16, fou elegida la següent Junta Directiva.

President, Josep M.^a Mauret; Vice-president, Pere Martí; Secretari, Vicenç Barrios; Tresorer, Rafael Carerras, Vocal 1.er, Joan Lluç; Vocal 2.n Feliu Ramon, Vocal 3.er, Emili Cot.

PÉRDUA.—Aquest matí a un viatger arribat d'Arenys de Mar en el tren directe, li han caigut de la butxaca un joc de claus i dos bitllets de 50 pessetes cada un. El qui ho hagi trobat i ho porti a aquesta Redacció li serà gratificat.

l'autoritat francesa junt amb un auto i 6.800 pessetes.

Aquest individu temps enrera es presentà a l'Hospital per ésser curat. En obtenir el guariment tractà d'evadir-se de l'Hospital saltant per una finestra produint-se la fractura de les cames.

Ara quan ja ha estat guarit de la fractura ha estat entregat a la policia de la República veïna.

L'Exposició de Primavera

Aquesta tarda el senyor Companys presidirà l'acte inaugural de l'Exposició de Primavera instal·lada als Palaus de Montjuïc.

Madrid

3,30 tarda

Comentaris sobre el debat polític

Els grups i la premsa d'extrema dreta es mostren molt satisfetes del discurs de Calvo Sotelo que consideren que ha prestat un gran servei a Espanya.

En canvi en tots els sectors republicans s'estima que aquest discurs ha fet desvanèixer el fantasma que volia ésser Calvo Sotelo, el qual ha sofert una vertadera desfeta política pel discurs pronunciat i que alguns consideren que per la seva inoportunitat ha servit perquè s'unissin sectors tan distants com els radicals i els socialistes.

Fou comentat el silenci que sem-

pre guardà la Ceda durant el discurs de Calvo Sotelo. Es creu que fou a instàncies de Gil Robles, i alguns ho interpreten com la temença que sent el cap agrari de què sigui desplaçat per Calvo Sotelo en la direcció del moviment dretista.

També algú deia que l'encert i l'èxit que obtingué Prieto hauria calgut que fos el Govern qui se l'apuntés. De totes maneres en general se estima que la jornada d'ahir fou favorable per a la República ja que ha demostrat que àdhuc amb una majoria de dretes no es pot parlar contra el règim i menys enaltir la Dictadura.

Es creu que dimarts pràcticament acabarà el debat amb el discurs del senyor Marraco, ministre de Finances.

La Direcció general de Carrabiners

Hom diu si el general Cabanelles, dimitirà l'acta de diputat per Jaén i serà nomenat Director general de Carrabiners.

La vaga minera a Astúries

OVIEDO.—El governador ha dit que la vaga minera s'havia estés. L'alcalde de Siero ha dit que també vagaven els altres obrers per solidaritat amb els miners.

A la mina Soton on s'inicià l'atur un grup de 50 miners agrediren els guàrdies d'assalt amb els quals sos-

tingueren un viu tiroteig. Resultà greument ferit el que semblava capitanejar el grup d'exaltats i també fou ferit greument un guàrdia d'assalt.

5,15 tarda

Audiència presidencial

El President de la República ha rebut en audiència l'exministre senyor Madariaga.

Notes de Governació

Dimissions de Governadors

El ministre de Governació ha manifestat als periodistes que havia rebut la dimissió del Governador de Cadix, que és addicte al senyor Martínez Barrio.

Igualment ha dimitit el seu càrrec el Governador de Palència. Aquest encara que continua en el Partit radical ha presentat la dimissió per haver rebut el nomenament de cap del partit radical demòcrata.

Preguntat per l'actitud del Governador de Sevilla, el senyor Salazar Alonso ha contestat amb evasives.

En ésser-li demanada la seva opinió sobre el discurs del senyor Prieto, ha dit que li semblava bé, però que esperava llegir el text taquigràfic. Ha afegit que ahir no va assistir a la sessió, per estar estudiant la nova llei municipal.

El senyor Rocha satisfet

El ministre de Marina que ha arribat aquest matí de Barcelona ha dit als periodistes que estava molt content de les atencions que havia rebut a Barcelona de la Generalitat i de les altres autoritats.

Estranger

3'00 tarda

Escàndol financer

TOKIO, 19.—Fa qüestió d'un mes es produí un escàndol financer a conseqüència de la venda d'accions d'una fàbrica de seda artificial. En l'assumpte sembla que estaven compromesos varis funcionaris del ministeri d'Hisenda.

El jutge d'instrucció ha dictat aute de comparescència contra el senyor Kuroda, secretari d'Estat a Hisenda, qui sembla que es nega a compareixer.

Aquest assumpte és objecte de vives polèmiques i discussions en la opinió i alguns arriben a creure que àdhuc pot motivar la dimissió del Govern. En els cercles polítics no es descarta semblant possibilitat.

La catàstrofe minera de Mons

MONS, 19.—La suspensió del treball és completa en les mines, en senyal de dol.

Els enginyers deixen que pugui l'aigua dels pous sinestrats amb el fi de sofocar l'incendi.

La Direcció de les mines comunica que la doble catàstrofe ha costat la vida de 56 persones. A més han resultat 17 ferits.

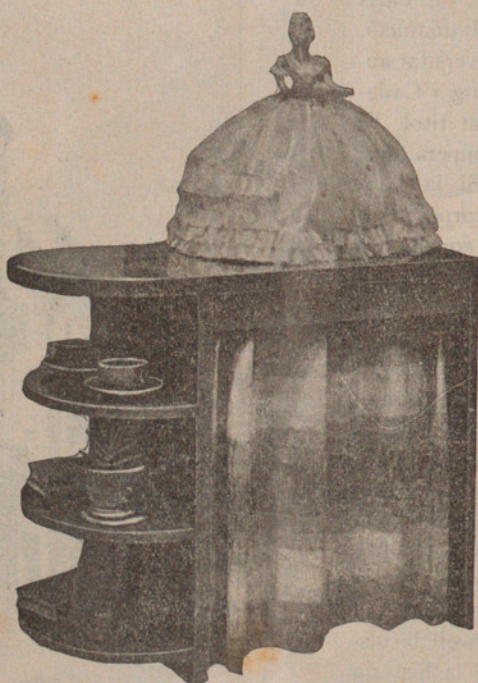
Encara estan en el fons de la mina 37 cadàvers, i no se sap quan podran ésser extrets, car es tem que es produeixi altra nova explosió.

Societat A. Cooperativa

“ALFA”

Primera Manufactura Espanyola de Màquines
per a Cosir i Brodar

EIBAR - (Espanya)



La Societat “ALFA” garanteix les seves màquines de cosir de tot defecte de construcció o materials per 10 anys.

El comerç accepta admirar la màquina de cosir “ALFA” per la Qualitat, Presentació, Economia, Tècnica i Modernitat.

AL COMPTAT I A TERMINIS

No deixi de visitar vostè l'Stand de la Fira Comercial on trobarà exposats els nous models

Representant: JOSEP NOVELLAS - Altafulla, 10 - Mataró

Teatre Bosc

MATARÓ
LOCAL DE LES GRANS ESTRENES

1934 - Fires de Mataró - 1934

DIES 20 I 21 DE MAIG

4 Grans funcions 4

a càrrec de la formidable Companyia lírica

LLUIS CALVO

procedent del Teatre Novetats de Barcelona
de la qual forma part l'aclamat cantant

MARC REDONDO

Primer actor i director

JOSEP LLIMONA

Mestres directors i concertadors
MANUEL CIVERA - PERE MORA

Primeres típles cantants
GLORIA ALCARAZ - LINA DURAN - LOLITA VILA
CONXITA BANULS - SOFIA VERGÉ

Tiple còmica
CARME VALOR

Caricata
LEONOR ESTEVE

Segones típles
PEPITA BOTI - PEPITA GARRIGA

Tenors
RICARD MAYRAL - JOAN ARNÓ - FRANCESC GODAYOL

Baríton
LLUÍS FABREGAT

Tenor còmic
JESÚS ROYO

Primers actors
Mariano Beut - Santiago Rebull - Artur Suárez
Enric Domínguez - Telesforo Martí - Lluís Sierra
Carles Freixes - Miquel Garcia

20 coristes d'ambdós sexes, 20

Orquestra del "Sindicat Musical de Catalunya"

Sastreria: Peris - Decorat: Valera - Armeria: Gutierrez
Sabateria: Arbós - Perruqueria: Bertren - Atres: Puig

DIA 20 DE MAIG TARDA - A UN QUART DE CINQ

Los Claveles

Creació del tenor Francesc Godayol i la primera tiple
Lolita Vila.

Cançó d'amor i de guerra

Gran triomf de Joan Arnó i Sofia Vergé

NIT - A LES DEU

El señor Joaquín

Luisa Fernanda

Cantada per primera vegada a Mataró pel famós trio
MARC REDONDO, LINA DURAN i JOAN ARNÓ

DIA 21 DE MAIG TARDA - A UN QUART DE CINQ

BOHEMIOS

Gran creació dels aplaudits cantants LINA DURAN
i JOAN ARNÓ

La cruz de hierro

Triomf de MARC REDONDO

NIT - LES DEU

Sensacional estrena - L'èxit de la temporada

LA CHULAPONA

Triomf personal de Ricard Mayral, Glòria Alcaraz i Lolita Vila.

Preus: DIA 20. TARDA: Seients llotges i butaques
pati, 4 ptes.; Davanteres pis, 3 ptes.; Circulars,
2'25 ptes.; General, 1 pia.

DIA 20 NIT i 21, TARDA i NIT: Seients llotges i bu-
taques pati, 5 ptes.; Davanteres pis, 3'50 ptes.; Circulars, 2'50
pessetes; General, 1'25 ptes.



Gran Hotel Montserrat

SANT AGUSTÍ, 1

MATARÓ

TELÈFON 126

Nova direcció a càrrec de

F. i C. CUSIDÓ TORRENS

Renomenats gastrònoms en la indústria d'Hoteleria
d'Espanya i Estranger

SERVEI DE COBERTS I A LA CARTA - 75 luxoses
habitacions - Cambres de bany - Calefacció
Local instal·lat amb tots els avantatges higiènics
que requereix la vida moderna - Garatge i Cavallerissa

Especialitat en els banquets de bodes,
bateigs primeres comunions, lonxs
i festes particulars

Cuina selecte i delicat servei de menjador

Es serveixen comandes dintre i fora de Mataró



Ciutadans, tant els petits com els grans, si voleu ves-
tir amb elegància i amb gran economia en el preu, feu els vos-
tres encàrrecs a la

Sastreria "La Ciutat de Londres,"
Riera, 18

Tenim un grandlós assortiment en vestits, per a home i nen, en models
dels més moderns i a uns preus com jamal hauréu vist. Visteu els nostres
aparadors i us en convencereu. Aquesta casa sempre és i serà la mateixa,
més barato que ningú.

RIERA, 18

MATARÓ

Cercant l'amor

per Anna Serra

Sota el blau del cel,
que bé hi reposava!
Bonic blanc estel
besava la mel.
si amor somniava.
Sota el blau del cel,
que bé hi reposava!
Trescant pels camins
s'acosta a poblades,
veu roures i pins
i blancs lleçamins
amb nius d'ocellades.
Guaiteu com somriu,
guaiteu com suspira,
penjat veu el niu
d'amors tot joliu
i estàtic se'l mira;
que ell, orfe de llum,
del goig d'eix misteri
sols sent el perfum
que el cor li consum
amb místic plantxeri.

«Lluïssor d'albada
davassall d'argent,
perleig de rosada
sedàs firmament;
brinet de gaubança
oreig de l'estiu,
que em fa esgarrifança



Un altre aspecte de la Fira celebrada l'any passat.

i el sento joliu.
Tremolor de branca,
lliri tot dolçor,
floreta tan blanca
digue'm què és l'amor.»

Cançó feta un plany,
bóci de fallera
que dius un afany
de joia primera.
Regalim del cor,
arpetà daurada,
perfum d'una flor
regust del meu plor;
cançó benaurada!

Trescant pels camins
s'esmuny la tonada
i als blancs lleçamins
i als roures i pins
l'apren l'ocellada.
«Davassall d'argent
perleig de rosada.»
La canta ja el vent
amb goig reverent
al brill de l'albada.
I el càntic s'esmuny,
es perd per les prades,
i allà al lluny al lluny
sento que retruny
amb sons de besades.

La cançó de les espigues

per Tomàs Ribas

Es pressent la bona anyada
quan es veu pertot arreu
que l'espiga està formada
i el grà creix a dintre seu.
Quan rosseja per la plana
i es colltorç al pes del grà,
és l'espiga tota ufana
que promet donar-nos pa.
La cançó de les espigues
és la més bella cançó;
pregunteu-ho a les formigues
i als pardals, si tinc raó.
Qui no ho sap, prou ho endevina;
de l'espiga, en surt el gra,
i, del gra, se'n fa farina,
i, de la farina, el pa.

Oidà! Oidà!
Començada la segada,
a ple sol, la falç al puny,
brillarà per la contrada
durant tot el mes de Juny.
Amaneix-te, espigolera,
que la sega ha començat;
com formiga amb gran dalera,
arreplega els brins del blat.
Cada bri porta una espiga,
cada espiga un munt de gra;
amb dalera, com formiga,
corre, doncs, a espigolà.
Qui no ho sap, prou ho endevina;
de l'espiga, en surt el gra,
i, del gra, se'n fa farina,
i, de la farina, el pa.
Oidà! Oidà!

Banc Vitalici d'Espanya

A
S
S
E
G
U
R
A
N
C
E
S

A
S
S
E
G
U
R
A
N
C
E
S

Capitals assegurats en vigor a fi de 1932: 447.386.759'50 Ptes.

Cabals de garantia a fi de 1932: 144.154.225'99 Ptes.

Ha pagat als seus assegurats en 1932: 12.658.403'53 Ptes.

Primes recaptades l'any 1932: 22.379.193'13 Ptes.

Pòlisses emeses des de la seva fundació: 136.256

Domicili social:
RAMBLA CATALUNYA, 18
BARCELONA

Sucursal a Madrid:
CARRER D'ALCALÀ, 25

Capitals rebuts com a prima única des de la seva fundació: 17.554.500'01 Ptes.

Ha pagat als seus assegurats des de la seva fundació: 206.626.938'89 Ptes.

Primes recaptades de de la seva fundació: 355.333.955'61 Ptes.

COMPANIA ANÓNIMA D'ASSEGURANCES

FUNDADA L'ANY 1880

Banc Vitalici d'Espanya

V
I
D
A

T
R
A
N
S
P
O
R
T
S

(Autoritzat per l'Inspecció d'Assegurances i Estalvis)

Ester o la professora de Geografia

(Segueix de la pàg. 30)

ESTER.—No, però, comprendreu que m'arriben noves obligacions i que vosaltres podreu estudiar pel vostre compte, al cap-de-vall, ja acabàvem el llibre... La classe s'ha acabat.

D'una a una sortint: Passi-ho-bé.

Ester, sola, agafa la ploma i escriu. Després llegeix alt.

Jove admirable:

Anava a contestar-li negativament; però, no puc fer-ho. Tota la ciutat — i no fóra estrany que tota la comarca — aquestes hores parla de les nostres relacions. En aquest temps de democràcia si el poble ens casa, que hi podem fer! Si no ens tornessin a veure junts dirien que ja ens hem divorciat.

Es despedeix fervorosament de vostè.

ESTER

Fa un sospir d'alliberació. Sona el timbre. La cambra va a obrir.

Entra Núria, una nena de vuit anys.

NÚRIA.—Gràcies a Déu que es casa senyoreta Ester.

ESTER.—Perquè ho dius, Núria.

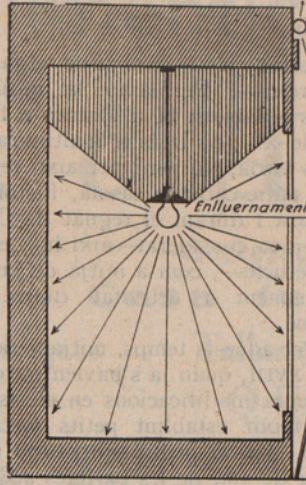
NÚRIA.—Ho diu la mamà, la tieta, la iaia, totes les senyores.

Ester agafa Núria, se la posa a coll i li fa un petó.

ESTER.—Almenys, tu, sigues-me sempre ben franca.

TELO

Energia Elèctrica de Catalunya S. A.



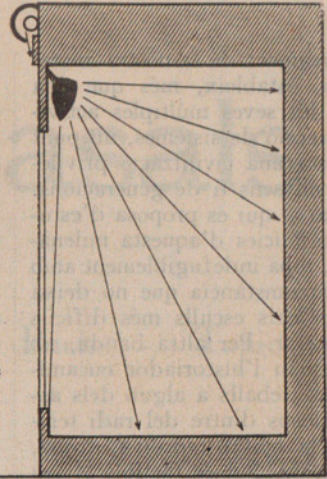
Eviteu l'enlluernament dels vostres aparadors!

Es indubtable que el públic s'atura davant d'un aparador ben il·luminat i s'interessa pels articles que hi són exposats.

Les làmpares i els aparells cal que quedin completament amagats de la vista del públic.

L'aparador millor instal·lat perd en absolut el seu interès si la seva il·luminació produeix enlluernament i molèsties a l'espectador.

El poder d'atracció d'un aparador està en raó directa de la llum que l'il·lumina.



OMS

CONFITER : : REBOSTER

Dolços - Xampanyes, Vins, Licors
Biscuits Gelats i Gelats - Fiambres

Riera, 42

Sia. Maria, 30

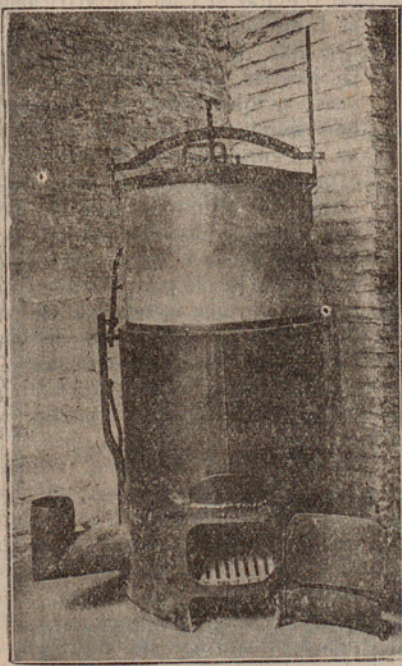
MATARO

Articles d'última hora
orientats a París

LA MODA

S. Arnau
Riera, 11

Extenses col·leccions
a preus econòmics



Caldereria en Coure i en Ferro

Emili Surià

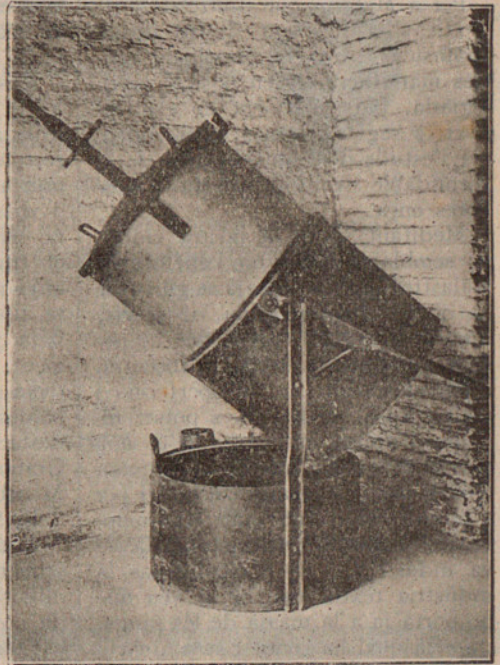
Churruca, 39

Teléfono 303

Calderes volcables al vapor per a la preparació d'aliments per al bestiar

— en planxa de ferro i estanyades de l'interior —

Núm. 1 - 200 litres - 375 pessetes
Núm. 2 - 325 litres - 550 pessetes
Núm. 3 - 450 litres - 775 pessetes

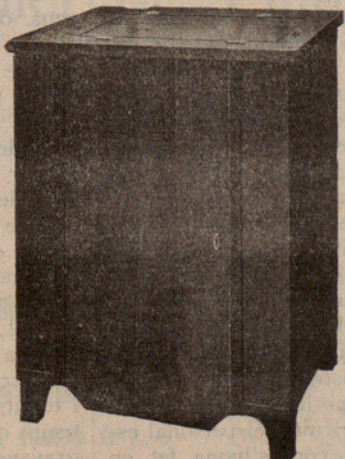


Moble obert

Al compte:
600 pessetes

A terminis:
700 pessetes

NO EN COMPREU
— D'ALTRE —



Moble tancat

Màquines per a cosir i brodar **Wertheim «Rápida», S. A.**

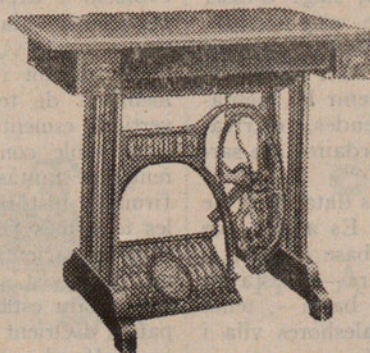
Representant: AMADEU BARRIOS ♦ Rambla Castelar, 43 ♦ Mataró (enfrent al Clavé Palace)

¡CATALANS!

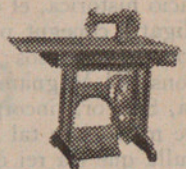
Per patriotisme, per l'engrandiment de les nostres indústries, per a protegir la nostra producció i evitar la nostra crisi de treball —

COMPREU SEMPRE PRODUCTES NACIONALS

Comprant les famoses màquines WERTHEIM, protegirem a més de la producció nacional la *Industria Catalana*, per ésser la casa WERTHEIM l'única que posseeix fàbriques a la nostra terra, com son les de Sant Martí (Barcelona) i Plassà (Girona)



Moble tancat



Moble obert

Comptat:
550 pessetes

A terminis:
650 pessetes

PRODUCCIÓ —
— CATALANA

Breu història de l'art tèxtil a Mataró

per Jaume Castellví i Toda

L'anorreament de la nostra ancestral lluro, estableix, més que una pauta en les seves múltiples activitats i perfecció de sistemes, un punt final a tota una civilització privilegiada, a un sens fi de generacions.

Per això al qui es proposa d'estudiar les primícies d'aquesta milenària ciutat, topa indefugiblement amb aquesta circumstància que no deixa d'ésser un dels esculls més difícils de franquejar. Per altra banda, no obstant, quan l'historiador encamina els seus treballs a algun dels aspectes inclosos dintre del radi temporal de la ciutat rediviva, troba, sens dubte, molt més factible el seu propòsit.

Avui, doncs, al proposar-me d'escatir un xic més que superficialment, sinó precisament l'albada, algunes de les primeres manifestacions en els nostres antecessors, reedificadors sobre les runes glorioses de la romana lluro, de la vila, després ciutat, de Mataró, de les arts tèxtils, crec poguer fer breument un xic de llum sobre la penombra relativa d'aquestes coses.

Els veïns de la nova lluro no eren pas llecs, és de suposar, ni en les arts ni en la indústria, ni en qualsevulla manifestació de civilització mitgeval, puix que no era aquella gent cap tribu originària de pobles bàrbars, sinó catalans autèntics, descendents o no dels antics pobladors, i per tant no podien ignorar els sistemes establerts ja en les altres ciutats en aquella època.

Aquesta indústria, com tantes d'altres, tant com en els temps més reculats de la història, la de l'edat mitjana, es conreava tan sols individualment en la intimitat de les llars respectives, ço que contribuï poderosament a crear especialitzacions que acreditaren enllà dels segles els homes de la nostra pàtria.

Per a Mataró, que dintre de l'art tèxtil s'ha destacat dintre de la península entre els principals centres manufacturadors en posició privilegiada, particularment en els tres darrers segles, té més transcendència l'estudi dels seus inicis i de la formidable evolució soferta d'aleshores ençà.

Meditant sobre la nostra ciutat, no sembla sinó que tot l'enfilall de malastres que la sacsejà a guisa de la ciutat desapareguda, li servís, durant la segona època, que bé podem anomenar-la així, d'incitament, d'esperonament en la perfecció i multiplicació de les seves potser remotes i nobles activitats. N'és una prova irrefutable que cada cinquantena d'anys—el temps necessari per a refer-se dels vents malèfics—renova amb empena abassegadora la seva indústria, i en el nostre cas la indústria tèxtil, que bé es veu que ho porta ja a la massa de les sangs, i per la qual ha sentit i sent atenció prodigiosa i destresa insuperable.

Serveixi'ns, doncs, de font i punt de partida d'aquesta nostra especulació històrica, el document tan prodigat i conegut prou bé dels mataronins estudiosos: El Privilegi d'Alfons (El Magnànim). «...i des d'ara, Senyor, incorporeu-ho i uniu-ho de modo i en tal forma que qualsevulla que sia rei d'Aragó i Comte i senyor de Barcelona, hagi d'ésser tostemps i per sempre, senyor immediat del Castell de Mataró i de seva castellania... etc.»; «...i exercir el mer mixte imperi i tenir les mentades jurisdiccions, rendes, escrivanes..., industrials cordaires, de sàrgil... etc.».

Aquest document és datat el 27 de juny de l'any 1419. Es a dir, que tant la fabricació a base d'espàrt i cànem, com la llanera—aquesta en la confecció de roba basta—, tenia una forta arrel a l'aleshores vila i castellania de Mataró.

El fet de què aleshores com ara, si bé en decadència, Catalunya (Urgell, Vallès), fos productora i proveïdora de la segona de les matèries

esmentades, i de la primera se'n cotius a la península, així com també es produïa llana, fa molt comprensible que aquestes indústries fossin adaptades de bell antuvi.

Més tard, des de mitjans del segle XV al XVI, s'inicia ja una industrialització que origina una més densa concentració urbana, i fa que a la nostra comarca prengui un marcat caràcter corporatiu; i així veiem establir-se a la nostra vila gremis de teixidors, torcedors de seda, perxers, etc.

En aquesta època, segle XVI, trobem a Mataró, 12 passamaners, tants altres teixidors de lli, de seda, perxers, calceters, blanquers, etc. De manera que en total es dedueix que aquesta indústria aplegaria cap al 1000, més d'una cinquantena d'especialitzats, quantitat que atenen-se a la densitat de població, que era de poc més de 2.000 persones, i donat el caràcter mariner i comercial i l'arrelament d'altres velles indústries, com la del cuir, representa un fort percentatge. És un càlcul molt aproximat, que els «homes útils» (obrers) vorejaven els 900, dels quals ja n'hi havia més de doscents cinquanta de mariners.

Situem-nos una seixantena d'anys més tard, i ens trobem ja amb un formidable acreixement d'aquesta indústria; i es destaca la confecció de veles i l'aparició amb escala, d'homes dedicats a la confecció de puntes, un xic pintoresc, però real.

A les acaballes del segle XVII, trobem, dintre d'un cens, començem d'anomenar-ho així, de 1147, càlcul molt aproximat, passen de 150 els industrials tèxtils. Entre aquests hi ha els TEIXIDORS, VELERS, CINTERS, PUNTAIRES, etc. No es destria entre ells el MITJAIRE, però és de creure que seria inclòs entre els TEIXIDORS, ja que més tard es troba en nombroses relacions el títol de TEIXIDOR DE MITGES DE LLANA, etc.

Ens trobem a principis del segle XVIII en què la preponderància manifesta de la població en diversos sectors (estratègics, comercials, etc.) unit a unes actuacions graciosament o dissortada, centralistes, li val no sense costar-li els seus diners—, el títol de ciutat (1702). Catorze anys més tard i atenent-se sens dubte als mateixos factors, és assenyada per a ésser cap del Corregiment. Aquest era molt extens, puix tenia el control d'un total de 101 pobles i poblets, entre els quals es destacaven per la seva importància, Granollers, Terrassa, Caldes de Montbui, Cardedeu, Olesa, Sabadell, Sant Celoni, Sant Cugat, etc.

Aquests privilegis que ja eren conseqüència d'una situació i vida immillorables, venien a ésser la causa de noves fructificacions.

Fins a mitjans d'aquest segle (XVII), la màquina de teixir fou usada amb ben poques variacions dintre de la forma més o menys primària de les que existien ja de segles. Una de les més interessants d'aquestes, fou a ben segur la de la transformació del secular teler vertical per l'horitzontal. Per això no és d'estranyar que fins a aquesta època la indústria tèxtil, malgrat la seva evolució i expansió no deixés de portar una vida més o menys raquítica.

No obstant i la forma tan rudimentària de teixir amb els telers verticals esmentats, que avui sembla impossible com tantes coses aparentment fantàstiques que ens confirma la història, es feien amb ells les teles més fines que s'han vist—treballs pacientíssims—i que encara no s'han vist superats. Aquests telers encara estan en gran ús en els països d'Orient (fabricació de tapisos, alfombres) i àdhuc en algun lloc d'Europa.

El teler horitzontal, substituït del primer, fou accionat fins al segle passat a mà—i avui encara no és

d'estranyar de trobar-ne algun en exercici—. Per això la indústria dels teixits, si bé a Mataró a fi del segle XVI, la trobem multiplicada i més vària, no perd per això res del seu antic caràcter casolà, factor que encara i durant el regnat de Carles III, fou considerat—així ho declara un edicte—, com a mitjà de perfeccionament i activitat dintre del regne.

Per aquests temps, mitjans del segle XVIII, quan ja s'havien introduït algunes modificacions en el sistema de teixir establint petits mecanismes, com el pedal substituït en el teler de mà, de les barretes accionades fins aleshores amb aquesta, i la substitució de l'antiga PINTA, per la PUA actual, vingué Jhon Kay amb l'invent i adaptació del FUET per a picar la llançadora, que permet de moure-la amb més rapidesa, amb una sola mà i d'un lloc a l'altre del teler.

Aquesta innovació si que fou l'introducció d'una nova i palesa puixança en l'art tèxtil; aquest assolí un considerable augment de producció—dintre la mateixa mà d'obra—i abaratiment, esperonant per altra banda les demandes de filats que indirectament havia de perfeccionar els sistemes de filatura.

Durant el regnat de Carles III, que ja he esmentat, és quan trobem a la península les primeres disposicions governamentals encaminades a controlar i ajudar aquesta indústria. Així, trobem en un edicte datat el 20 de desembre del 1779, mitjançant el qual es concedeixen una sèrie de franquícies i privilegis, aquest apartat: «*Todos los fabricantes de paños y demás texidos de lana, han de gozar del fuero de mi Junta General, y de sus Subdelegados en todos los asuntos relativos a sus manufacturas, su calidad y perfección, a la economía, disposición y arreglo de las Fábricas, instrucción de Operarios, Artistas y a todo lo demás que previene mi Real Decreto de 13 de junio de 1770.*»

Datada el 18 de maig de 1777, trobem una disposició amb l'objectiu de millorar el sistema de producció en els obrers. És una «PROVIDENCIA INTERINA», en la que es fa constar que: «Los notorios perjuicios que acarrea a los Artefactos (telers) de Seda la poca o ninguna pericia de los Hilanderos e Hilanderas de este Principado, quienes se entran al ejercicio de una maniobra tan delicada, sin mas conocimiento que el que les facilita su genio...»

Aquesta circular, publicada per la Reial Junta de Govern del Comerç del Principat, va ésser originada per la deplorable labor que realitzava un excessiu personal que aflua de cop i volta i sense preparació—com declara el susdit document—a treballar a una indústria propícia a una modernització i increment constant, i que pel que tenia de delicada—particularment la de la seda, que és la que motivà la circular referida—, era més ben pagada, i així es desprèn d'aquestes ratlles assaonades de fina ironia i eterna actualitat: «... y sin más reglas que las que les giere su arbitrio y el malicioso objeto de atesorar en poco tiempo de trabajo suficiente caudal para pasar en descanso lo restante del año...»

Aquesta disposició estableix un sistema a base d'examinar tots els aspirants a teixir la seda; si se'ls aprovava, els era entregat un certificat d'aptitud, amb la particularitat de què els que assolia aquest certificat podia examinar-ne d'altres sota rígides disposicions. Es formà també, amb motiu d'aquest document una Matricula del personal especialitzat, tal com s'havia fet en altres arts.

Es curiosa la manera en què fixava la forma de filar la seda aquesta circular. Llegim entre altres disposicions: «Deberán los Hilanderos

disponer que los capullos estén bien limpios y descartados antes de ponerlos en la Perola, y que el agua esté en el punto correspondiente...», procuraran sacar la presa de suerte que quede perfectamente escumado, sin que se atrevan por cualquier pretexto a mezclar fuera, ni dentro de la Perola aceyte, miel, xabón, alumbre, ni otro ingrediente que pueda aduiterar las sedas en la menor parte, bajo la pena de diez libras Catalanas por cada vez que se contravinere a lo que en este Capítulo queda prevenido.» «No podrán los Hilanderos e Hilanderas (por ahora y hasta otra providencia) usar de ruedas que excedan la medida de catorce palmos Catalanes de circunferencia...» «...atenderán con especial cuidado a que su actividad y violencia no saque las Sedas crudas, ni la cruz mal hecha, poniendo todo cuidado a que las agujas tengan el debido movimiento.» «...debiendo distar el rodete de la Perola cinco palmos a lo menos, bajo pena de comiso, y de ser quemados los tornos que excedieran de la citada medida, y de cinco libras Catalanas par cada vez...» «Ningún Hilandero e Hilandera podrá llevar más de cinco agujas para hilar.» «Todo Hilandero e Hilandera deberá siempre tener tres ruedas corrientes a lo menos, a fin de que pueda de este modo sacar la Seda bien enjuta.» «...los individuos de los Gremios del Arte de la Seda tendrán especial facultad para invigilar si las Sedas se hilan con arreglo a la presente Providencia Interina.»

El caràcter lucratiu de la indústria de la seda, excità la producció o potser més exacte, l'ambició de més de quatre d'aquests personatges de tostemps; i així trobem una altra disposició contemporània de l'anterior amb el propòsit d'aminorar o evitar el frau i mixtificació en la fabricació de mitges. Vegem-la: «Se han de tener por faltas todas las Medias, que no tengan el debido pefo, y que todos los fabricantes han de poner su Nombre, y Barcelona (fe entendi una B, i una A, en efa forma B^a) bajo la pena de tres libras; el pefo que han de hacer, esto es las hechas en Telares de número 24, hasta el 27, todos inclusive fi fon fin Birolé para hombre (vulgo de tirar) lo que menos han de pefar dos onzas, y un quarto de onza: fi fon con Birolé tres onzas, i un quarto: las de muger para atar bajo la rodilla, una onza, i media, i las de fobre la rodilla una onza, i tres quartos. Pero fi fueren fabricadas con Telares de número 28, hasta 32, todos inclusive, deberán pefar, las de hombre fin Birolé, o de tirar, una onza, i un quarto, i las para fobre la rodilla una onza, i dos quartos: Con prevención, que las demás manufacturas de Seda hechas al Telar, en que se maniobraren, en el concepto, de que se darán por decomiso, todas las que fe hallaren falfas, o falfamente obradas i fe exigirá de los Contraventores la cantidad de diez libras, en pena de la contravención.» Acaba aquest document concedint dos mesos de temps als «Prohombres del citado Gremio de Barreteros, Fabricantes de Medias, i demás maniobras de Aguja, i Telar» per a despatxar tot el gènere fabricat amb algun dels esmentats defectes, exposant-se a partir d'aquell termini a haver de fer entrega de totes les existències a la «Cafa del Gremio».

En aquesta mateixa època, Carles III, desitjós de protegir la indústria nacional, va prohibir la introducció al regne de les muselines i teixits de cotó i mescla, al mateix temps que eximia de molts drets que gravaven les primeres matèries. En aquest temps, va declarar-se que les dones eren aptes per a treballs manuals, sempre que fossin compatibles amb la decència—les quals fins aleshores romanien apartades de les ac-

Pastes alimentícies

Vda. d' Antoni Casals

Successora de Romà Vitlloch

Casa fundada al 1860

Canelonis de totes marques - Tallarines italianes - Raviolis - Purés - Tapiques

QUEVIURES

Carrer Barcelona, 24

Mataró



Mutua General de Seguros

— Fundada en 1907 —

Accidents del treball en la Indústria de Mar
i en l'Agricultura

Enfermetat, Mort i Incendis

'Domicili social:'

Balmes, 17 i 19 - Barcelona - Teléf. 20755

Clínica: Temple, 5 - Badalona

Edificis de la seva propietat

DELEGAT A MATARÓ:

FRANCESC COBO

Sant Francesc d'Assís, 12

¡25 pesetas de economia!

Apresúrese Ud. a adquirir la última creación de las fábricas Kodak: el nuevo

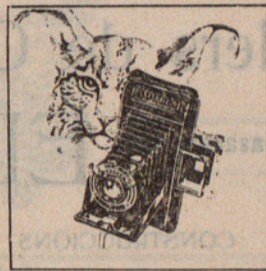
"Kodak" Lince 620

con objetivo anastigmático "Kodak" F 6.3

Precio:

125

pesetas.



Características:

1. Objetivo anastigmático "Kodak", F. 6.3.
2. Enfoque rápido automático.
3. Obturador para velocidades hasta 1/100.
4. Dos visores (corriente e iconométrico).
5. Autodisparador para retratarse uno mismo.

Es el aparato más pequeño, perfecto y sencillo, que hace fotos 6 x 9 cm.

Corte Ud. este cupón y preséntenoslo

Vale por
25 Ptas
de rebaja

VALEDERO SOLO HASTA EL 30 DE JUNIO 1934

El portador de este cupón tendrá derecho a una rebaja
de 25 pesetas

en el precio del nuevo aparato "Kodak" Lince 620,
con objetivo F. 6.3, presentándolo en el establecimiento de:

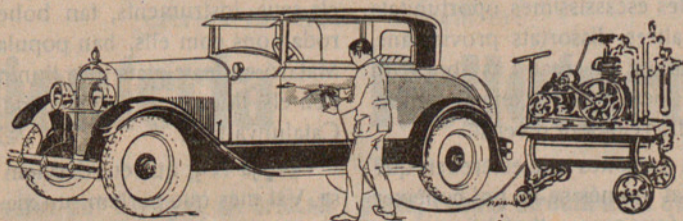
BENET FITÉ
Riera, 36
Mataró

Clave K L. 4-34

Taller de Pintura Vicenç Escoda

Especialitat en la pintura nitrocelulosa dorada "DUCCO", aplicada amb pistolet sistema americá

UNIC I EXCLUSIU EN AQUESTA CIUTAT



Avinguda de la República (Ronda), 47
Domicili particular: St. Francisco de P., 3

MATARÓ

tivitats que avui dia semblen exclusives dels homes.

Es féu venir maquinària estrangera i personal especialitzat, i s'establiren escoles industrials en algunes províncies de la península. Va crear-se el Banc de Sant Carles; va establir-se la Companyia de Filipines per a fer el tràfec directe amb les Índies Orientals, i va eximir-se als fabricants del dret d'Alcavala i Cents per tot el que venguessin al peu de fàbrica, i es rebaixà en un 2 per 100 el dels gèneres venuts en altres localitats.

Tots aquests privilegis, que afavorien en gran manera la indústria tèxtil, cada dia més desenrotllada, crearen un ambient encara més propici a la seva expansió.

Juntament amb el fi de segle, doncs, havia arribat l'hora de la més gran transformació de la indústria; i la que d'antuvi i durant segles i segles fou un treball estrictament individual assolí en aquest temps una ràpida transformació mecànica, i màquines i persones anaren agrupant-se, perfilant-se més i més el caràcter que avui dia tenen arreu del món.

Al començar el segle XIX (1805), ens trobem que a Mataró ja passava del centenar els telers de mitges de

cotó i més de cinquanta de mitges de seda.

La zona costera en què la ciutat està emplaçada, li ha valgut a tot-hom una preponderància reconeguda, factor que en començar el segle XIX s'accentuà per la facilitat que el mar li donà en les comunicacions per a l'introducció, imprescindible per altra part, de matèries primes, com carbó, cotó, seda, llana, etc. Per això durant tot aquest segle trobem establerts sempre a Mataró de quatre a vuit navilers i un moviment del seu port molt intens.

Som a l'any 1814, sota els tràgics efectes de la dominació napoleònica, i malgrat tot, actuen a Mataró més de doscents obrers de la indústria tèxtil.

Les aplicacions del vapor i refinament del maquinisme, accentuaren una forta concentració urbana que féu de la ciutat, a mitjans d'aquest segle, la segona ciutat de la província en densitat de població (amb sols l'avantatge de Barcelona).

L'any 1851, Mataró tenia 82 cardes amb 24.713 fusos (més que l'any 1923, 19.800).

Mataró, que en principi tingué una forta producció de filatura, puix que l'any 1872 assolí uns 50.000 fusos, anà reduint-la fins quasi desaparèixer.

L'any 1860, trobem ja més de mil telers, dels quals n'hi ha uns 500 de mecànics a vapor i els restants, dels corrents, a mà, o sigui de llançadora. Hi ha, també, 12 establiments de blanqueig (més que ara).

En aquest any es registra una gran empena en la indústria matoronina, que té empleada uns 1500 obrers sobre un cens obrer de 5400, i això que es troba molt intensificada la pesca i l'agricultura.

L'any 1872, que ja havem dit que la filatura assolí el seu màxim desenrotllat, tenia, a part d'això, més de 1600 telers, entre els quals hi havia una nombrosa col·lecció dels aleshores moderníssims Jacquard.

D'aquesta manera, Mataró, en entrar al segle XX, domina amb la seva producció a mig món.

Les petites fàbriques d'antany han evolucionat extraordinàriament i ens trobem amb empreses de gran envergadura: Marfà, Gassol, Minguell, Ribas, Colomer Germans, etc., algunes de les quals reunien més de 500 obrers. Es porta a cap durant aquest any, una exposició industrial, local, molt reeixida, que posa de manifest als ulls de molta gent, la gran puixança de la nostra indústria cada dia més vigorosa.

Encara havia de venir a fixar el

punt àlgid de la nostra posició industrial, la conflagració europea, en la que, aprofitant aquella neutralitat tan bescantada, havia de fer convergir a Mataró tota l'activitat en els teixits de punt.

Així ens trobem l'any 1929 que a Mataró li pertoca la capitalitat en aquesta indústria, i els obrers dedicats a ella passen del 50 per 100 del cens obrers.

Recentment, però, la crisi mundial havia de posar un xic de fre a aquesta puixança de Mataró sostinguda des de feia segles, sense poder evitar, però, que malgrat tot, aguantant encara amb tot l'honor la seva posició de privilegi.

Podriem donar encara moltes més referències de la vitalitat industrial de la flamant capital del Maresme, que farien interminable aquest assaig confectionat amb molta premura, i que encara que susceptible de qualsevulla superació, ha estat ideat amb el propòsit de donar una més o menys interessant idea de la història d'aquesta activitat característica i secular que ha contribuït poderosament al bon nom de la nostra estimada ciutat.

Mataró, 15 de maig del 1934.

Tallers de Construcció i Reparació de Màquines

EDUARD TORRENT

Rafael Casanova, 54

Telèfon número 63

CONSTRUCCIONS

Remalloses a 2 fils «TORRENT» punt elàstic.
 » a 1 i 2 fils «ANGLÈS»
 Bobinadora «CONOR»
 » bitlles «ALEMANY»
 CILINDRES i DISCOS fresats de tots sistemes fins a 50 polzades de diàmetre.
 Grifes de tots sistemes.
 Premses dibuix.

TRANSFORMACIONS

Telers «TERROT»
 » punt Anglès
 » «Standard»

— Remalloses —

PLATINES de tots sistemes

APARELLS

Minvants teler «STANDARD»
 Canalé »
 Split »
 Costura »
 Llistar »
 Fantasia per a jachs i platines teler «STANDARD»
 Afelpat teler «TERROT»
 » «BATERIA»
 Tallar màquina «Remallosa»

Qui no coneix aquesta popular agrupació que, a mesura que passen els anys va perdurant el seu nom, barreja d'exòtic i casolà, i va adquirint per a nosaltres, els matoronins, una exquisida rancior romàntica, sentimental, la qual, lluny de perjudicar-la, li dona la distinció que fa merèixer a les coses seculares una estima privilegiada. Rancior que va marxant en ruta paral·lela, inacabable, d'una evolució constant vers un modernisme d'escola, vers una superació tenaç.

Era cap a l'any 26 (?), quan el jazz el coneixíem tot just, i el concepte que en teníem era un xic canibalesc i fet a posta per a negres desllorigats o histèrics incontrolables.

«Els Verds» aparegueren amb la seva agrupació, aleshores més reduïda i sota el nom d'«Oriental Jazz» però amb el vestit, amb una ànima, goso a dir, ingènuament i delicadament oberta a una música alegre i saludable i a l'ensem prou discreta i intel·ligent per a captar-se les simpaties d'un públic no pas llec.

Quin matoroní dels que hi concorreguerem no recordarà aquelles delicioses vetllades estiuenques al «Canaletes» amb una certa rancanç? Quan li retornin a l'oida les notes de aquell «València», d'un aire entre marcial i melodiós, del qual en feren Els Verds una veritable creació, no



Tot un Jazz Matoroní: "Els Verds,"

podrà menys de reconèixer que aquells dies van estretament units a una de les escassíssimes oportunitats que nosaltres, dissortats provincians, havem tingut de crear i assaborir un ambient local pintorescament confortable i discretament divertit.

Hi ha persones que es creuen que una ciutat només se la pot conèixer per què fou capaç d'establir un carril de fireta, o per la via diplomàtica d'un sac de tuberculs o una capseta de mitjons. No! senyors. Ací teniu

aquests homes, rodamón i bohèmia en conglomerat que, carregats amb els seus instruments, tan bohèmics i rodamons com ells, han popularitzat Mataró en les ciutats més lluminoses i en els llogarrets més recòndits de Catalunya tota!

I bé, ja veig que ens desviem massa. Val més que parlem un xic de la campanya recent d'aquest conjunt musical, que no s'ha acontentat a estacionar-se a Catalunya, sinó que ha actuat enllà de l'Ebrei a ultrafrontera.

L'any passat va ésser contractada per dos mesos, que hagueren de rebaixar-se per tenir ja altres contractes en el cafè de més renom i distinció de la capital d'Aragó. L'èxit fou esclatant, més meritori si es té en compte la poca simpatia que allí disfrutem els catalans.

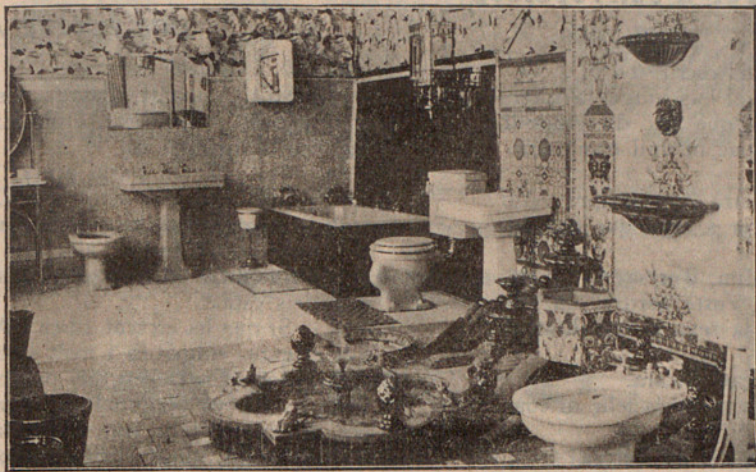
I encara molts d'altres èxits i abandaments de públic que jo mateix he pogut constatar. Un dia concertistes a la ràdio; un altre, intèrprets de discs; tot tan ben ajustat, tot tan ben reeixit.

A principis de març anà a complir una de les nombroses contractes que ha obtingut a França, assolint, però, aquest any, un èxit sense precedents. Tenim a la vista uns retalls de varis diaris francesos que els dediquen unes lloances que arriben al paroxisme. Ara digueu-me si una institució semblant no mereix un xic més que la benevolença corrent dels seus conciutadans.

Encara es podria parlar de la força de voluntat i empena que necessita aguantar l'estabilitat d'una institució així dintre el marc difícil d'un localisme circumspecte.

Un salut als Verds, sobretot a aquests Verds que representen aquesta tradició musical matoronina, més o menys sentimental, més o menys inveterada. Un salut a aquests propagadors del nom de la nostra ciutat enllà dels seus confins.

J. C. T.



Materials per a la Construcció

PISA SANITARIA - PRODUCTES CERAMICS I RE-FRACTARIS - TUBERIES DE FERRO, GRES I CIMENT

WATERS, DES DE 40 PESSETES

Fill de P. Homs

St. Isidor, 7 MATARÓ Teléfon 137



Durant aquestes Fires visiteu l'Exposició permanent de MOBLES, LÁMPARES, CATIFES, QUADROS, STORS, TERRES CUITES I ALTRES OBJECTES D'ART, PRESENTATS EN **NOMBROSES INSTAL·LACIONS COMPLERTES D'HABITACIONS**

per a tots els gustos i possibilitats, i que són una bona guia per al montatge de les mateixes.
NO DEIXEU D'ADMIRAR LES ÚLTIMES NOVETATS EN MOBLES LLUMINOSOS.

Aquesta Casa disposa d'un taller muntat amb la més moderna maquinària per a fabricar tota classe d'ornamentació, mobles i instal·lar a la perfecció habitacions en tots els variats estils de decoració.

NUVIS PROCUREU VEURE ELS APARADORS DEL CARRER DE PALAU, 8 I 10, ON HI HAN EXPOSADES HABITACIONS COMPLERTES, LES QUALS UNEIXEN A LA SEVA QUALITAT I BON GUST, L'ECONOMIA EN EL PREU.

Entrada lliure per a visita: les exposicions
RIERA, 35



F. FÁBREGAS

Successor de l'antiga Casa Recoder - Fundada en 1774
ofereix un extens assortit en

Joieria - Argenteria - Rellojgeria i Optica

a preus limitats

Gran varietat d'objectes per a regal, en cristall i plata, rebuts directament de Txecoslovaquia

Enric Granados, 45

MATARÓ

Ester o la Professora de Geografia

(Entretenment per a senyoretas)

per Esteve Albert

Sala de rebre. A primer terme esquerra una petita tauleta amb uns pocs llibres i papers damunt i una estilogràfica. Per tot el voltant sofàs i cadires encoixinades.

Sona el timbre. Surt la cambrera a obrir; entra la senyoreta, la cambrera li pren l'abric i el capell i se l'enduu.

Ester, capficada, s'asseu davant de la tauleta i assaja d'escriure. Torna la cambrera i se la queda mirant des de la porta lateral. Quan la senyoreta alça els ulls vers la cambrera, aquesta sense moure's, amb els braços plegats i insinuant un somriure li pica l'ullet, hi torna, hi torna...

ESTER.—Què fas, Teresa?

CAMBRERA.—Ho sap de sobres, senyoreta.

ESTER.—No et comprenc i no sé pas com prendre-m'ho.

CAMBRERA.—No voldria pas que s'ho prenguéss malament. Però vull dir que sé que ha fert sort.

ESTER.—Per què dius aquesta vulgaritat?

CAMBRERA.—Perquè he vist el jove.

ESTER.—On l'has vist?

CAMBRERA.—Al seu costat.

ESTER.—Vull dir, des d'on l'has vist. Com has fet aquesta tafaneria?

CAMBRERA.—Jo estava plegant els llits.

ESTER.—No menteixis. Les persianes estaven closes i de cara amunt.

CAMBRERA.—Li diré la veritat...

ESTER.—Almenys devies espriar-nos des del terrat.

CAMBRERA.—La guaitava pel forat del pany.

ESTER.—Oh! Tu també fas això, Teresa?

CAMBRERA.—Es l'únic esplai que tenim a l'abast les del nostre ofici.

ESTER.—Doncs, creia que tu eres més ben educada; la nostra confiança m'ho feia creure així.

CAMBRERA.—Perdoni (caient o mig asseient-se al sofà), senyoreta Ester. Tinc l'il·lusió d'ésser més educada i simpàtica cada dia; i no havia caigut en corregir-me aquesta estupidesa.

ESTER.—(Acostant-s'hi.) No et molestis pel que t'he dit. Però em dolia això en tu.

ESTER.—(Ja al seu costat.) I l'ullet no el piquis més tampoc. En el picar l'ullet hi ha una certa gràcia, però és una acció molt plebea.

CAMBRERA.—No l'havia picat mai. Però he cregut que a vostè avui li faria gràcia, l'enriolària. I a mi, també... he tingut aquesta especial sorpresa!

ESTER.—Molt t'ha sorprès?

CAMBRERA.—Molt. Veurà: no en sabia res...

ESTER.—Jo tampoc (somrient). I també n'he estat molt sorpresa i desconcertada. (Asseient-se al costat de la Cambrera.) I és una d'aquelles sorpreses que s'han de comunicar a algú, que s'han de compartir, rumiar i resoldre amb alguna amiga, amb algun familiar, confidencialment. I tu seràs assenyada i discreta. Venia de Missa que he trobat aquell jove al xamfrà, m'ha saludat bo i sufocat, se m'ha posat al costat, m'ha dit quatre banalitats, ha titubejat i ací davant el portal se m'ha declarat fogosament, amb massa fogositat. M'ha demanat una paraula i, desconcertada, li he dit que li escriuria avui mateix.

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

ESTER.—(Sona el timbre. La cambrera va a obrir. Entren la mare i filla Castell.)

MARE.—Déu la guardi.

ESTER.—Déu les guardi. Seguin.

MARE.—Oh, no venim per quedar-nos, no.

ESTER.—Hem entrat de correu a donar-li la enhorabona.

MARE.—Enhorabona de què?

ESTER.—No dissimuli, Ester. Sabem que té relacions amb un jove que ja l'acompanya fins al portal.

CAMBRERA.—(Somrient.) I me l'ha carregat a mi.

ESTER.—No facis acudits dolents. I deixa'm que vagi a escriure la lletra.

CAMBRERA.—Faci, faci. (Alçant-se per sortir.) Jo li asseguro que no picaré més l'ullet ni miraré pel pany. (A l'ésser a la porta es gira, somriu, pica l'ullet, es gira i desapareix.)

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

ESTER.—(Sona el timbre. La cambrera va a obrir. Entren la mare i filla Castell.)

MARE.—Déu la guardi.

ESTER.—Déu les guardi. Seguin.

MARE.—Oh, no venim per quedar-nos, no.

ESTER.—Hem entrat de correu a donar-li la enhorabona.

MARE.—Enhorabona de què?

ESTER.—No dissimuli, Ester. Sabem que té relacions amb un jove que ja l'acompanya fins al portal.

CAMBRERA.—(Somrient.) I me l'ha carregat a mi.

ESTER.—No facis acudits dolents. I deixa'm que vagi a escriure la lletra.

CAMBRERA.—Faci, faci. (Alçant-se per sortir.) Jo li asseguro que no picaré més l'ullet ni miraré pel pany. (A l'ésser a la porta es gira, somriu, pica l'ullet, es gira i desapareix.)

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

ESTER.—(Sona el timbre. La cambrera va a obrir. Entren la mare i filla Castell.)

MARE.—Déu la guardi.

ESTER.—Déu les guardi. Seguin.

MARE.—Oh, no venim per quedar-nos, no.

ESTER.—Hem entrat de correu a donar-li la enhorabona.

MARE.—Enhorabona de què?

ESTER.—No dissimuli, Ester. Sabem que té relacions amb un jove que ja l'acompanya fins al portal.

CAMBRERA.—(Somrient.) I me l'ha carregat a mi.

ESTER.—No facis acudits dolents. I deixa'm que vagi a escriure la lletra.

CAMBRERA.—Faci, faci. (Alçant-se per sortir.) Jo li asseguro que no picaré més l'ullet ni miraré pel pany. (A l'ésser a la porta es gira, somriu, pica l'ullet, es gira i desapareix.)

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

ESTER.—(Sona el timbre. La cambrera va a obrir. Entren la mare i filla Castell.)

MARE.—Déu la guardi.

ESTER.—Déu les guardi. Seguin.

MARE.—Oh, no venim per quedar-nos, no.

ESTER.—Hem entrat de correu a donar-li la enhorabona.

MARE.—Enhorabona de què?

ESTER.—No dissimuli, Ester. Sabem que té relacions amb un jove que ja l'acompanya fins al portal.

CAMBRERA.—(Somrient.) I me l'ha carregat a mi.

ESTER.—No facis acudits dolents. I deixa'm que vagi a escriure la lletra.

CAMBRERA.—Faci, faci. (Alçant-se per sortir.) Jo li asseguro que no picaré més l'ullet ni miraré pel pany. (A l'ésser a la porta es gira, somriu, pica l'ullet, es gira i desapareix.)

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

ESTER.—(Sona el timbre. La cambrera va a obrir. Entren la mare i filla Castell.)

MARE.—Déu la guardi.

ESTER.—Déu les guardi. Seguin.

MARE.—Oh, no venim per quedar-nos, no.

ESTER.—Hem entrat de correu a donar-li la enhorabona.

MARE.—Enhorabona de què?

ESTER.—No dissimuli, Ester. Sabem que té relacions amb un jove que ja l'acompanya fins al portal.

CAMBRERA.—(Somrient.) I me l'ha carregat a mi.

ESTER.—No facis acudits dolents. I deixa'm que vagi a escriure la lletra.

CAMBRERA.—Faci, faci. (Alçant-se per sortir.) Jo li asseguro que no picaré més l'ullet ni miraré pel pany. (A l'ésser a la porta es gira, somriu, pica l'ullet, es gira i desapareix.)

ESTER.—(Deixant la lletra damunt la taula.) No em satisfà aquesta redacció!

AGÈNCIA DE TRANSPORTS
SERVEI RÀPID EN AUTO-CAMIONS

Joan Serra i Cuadrada
Successor d'E. Nogueras (a) Liru i de J. Boba

Servei especial combinat amb les més importants cases de transports-Marítims i Terrestres d'Espanya i Estranger, responent de tota classe d'averies i substraccions.

MATARÓ
Sant Antoni, 51 Tel. 120

BARCELONA
Tantarantana, 23 - Tel. 19914

CONFITERIA I PASTISSERIA

LA CONFIANÇA
DOLÇOS XAMPANYS VINS LICORS
Josep Corrent
Sant Cristófol, 4
MATARÓ
Preus reduïts

POMPAS FUNEBRES LA SEPULCRAL



Miguel Junqueras
MATARÓ

EL MILLOR I MÉS ECONÓMIC
SERVEI FUNERARI

Mn. Jacinte Verdaquer, 10 i 12
Sant Benet, 24
Telèfon 111

FÀBRICA DE GÈNERES DE PUNT

JOAN RIGUAL

RONDA D'EN PRIM, 70

MATARÓ

ARTICLES DE VIATGE
VARIAT ASSORTIT EN MALETES

Emili Rovira

Carteres - Motxilles

Fermí Galan, 347

MATARÓ

1.ª Comunió

NUVIS

Fotografia ESTAPE



Riera, 30

MATARÓ

Telèf. 361

RADIO-TELEFUNKEN

Representant per Mataró i Comarca:

JOSEP CASTANY

Taller per a reparacions muntat amb els
nous aparells de controlació

Riera, 47 i Pujol, 26

MATARÓ

Per a obtenir un bon rendiment
en l'enllumenat, exigiu sempre
al vostre electricista:

Làmpares **“Metal,”**
Difussors **“Albalita,”**
Reflectors **“X-Ray,”**



C. G. E. E. Ronda Universitat, 33

Telèfon 20692

BARCELONA

Granja Caralt



Dolors Rey

Especialitat en gelats



Riera, 14 (Davant carrer del Bisbe Mas)

CONFITERIA I PASTISSERIA



VINS

LICORS

XAMPANYS



Riera, 54-bis

Tel. 54

MATARÓ



ENRIC MIRACLE

ROCALLA

EL MILLOR MATERIAL PER A CONSTRUCCIONS

Tubs - Planxes acanalades - Dipòsits - Canalons

Revoltons-Dipòsits per a Waters-Plaques de 40 x 40 cm.

ROCALLA S. A. - BARCELONÀ

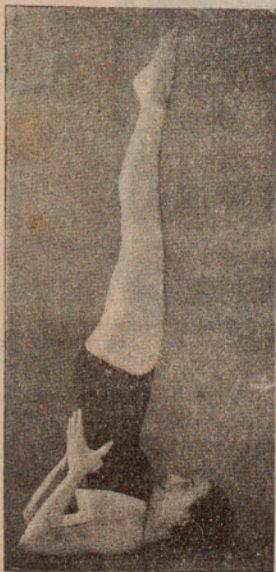
Rambla Estudis, 14 i Canuda, 2 - Telèfon 20.768

Representant a Mataró:

Agustí Coll

Fermí Galan, n.º 600

Visiteu el nostre Stand a la II Fira Comercial de Mataró



Sala Teixidó - Boxa

Sant Felicià, 22 - Davant la Platja

Durant la Fira aneu a visitar gratuïtament la Sala més espaiosa i més ben airejada de Catalunya amb el confort ultra modern

Lliçons particulars de cultura física - Gimnasia respiratòria per a nens, nenes, senyores i homes, baix la direcció del popular KAMALOFF

Preus especials per famílies Boxadors, 2 ptes. mensuals

BRONZEJAT - NIQUELAT
PLATEJAT - CROMAT

de tota classe de metalls

JOSEP ESPAÑOL

Restauració de Làmpares

Balmes, 11

Mataró

Ester o la professora de Geografia

(Segueix de la pàgina 26)

vada, tan amiga de la plaseria i la solteria eterna. Tothom en parla.

JUDIT.—Entrant m'he adonat d'un grup al capdevall del carrer, un grup de veïns i transeünts. Què hi ha hagut cap desgràcia?

CARME.—Un grup que comenta les relacions de la senyoreta Ester!

JUDIT.—Barroeres, batxilleres, insuportables!... (Pausa i canviant el to.) I què deien de les relacions de la senyoreta Ester?

CARME.—Una deia que fa molt temps que festegen mig d'amagat, una altra que li semblava que els havia vist junts al cinema, una gitana deia que l'any passat ja li havia pronosticat en la bonaventura, i la doña del vigilant assegurava que si el seu marit fos més comunicatiu, li hauria dit que els havia vist festejar fins altes hores de la nit.

JUDIT.—I vostè què diu?

CARME.—Essent així, el casament abans de dos mesos.

ESTER.—Perdonin que els hagi fet esperar. Com estàn?

JUDIT.—Molt bé, gràcies.

CARME.—Molt bé, i vostè

ESTER.—Bé, gràcies a Déu.

JUDIT.—He aprofitat l'avinentesa de passar per aquest carrer, per complir amb aquest deure de bona amiga.

ESTER.—Quin?

CARME.—El deure que té una de manifestar l'alegria que sent de veure que l'amiga té una gran alegria.

JUDIT.—Així mateix. Més, en el cas especialíssim de vostè.

ESTER.—M'han nomenat, potser, catedràtica de la Sorbonne?

CARME.—Seria una cosa que no ens satisfaria pas. No volem pas perdre-la. Ens referim a aquella alegria que se li presenta vestida de jove.

ESTER.—Però, que és que els diaris en parlen?

JUDIT.—No tant. Però, nosaltres i d'altres es clar que en parlem!, més tractant-se d'una cosa avençada!

ESTER.—Gens avençada.

CARME.—Vagi, se'n torna molt aprensiva.

ESTER.—Jo franca i expansiva com sempre. Però, no els puc dir més, perquè no hi ha més que el senyoreta Casal, ha vingut aquest matí amb aire excessivament galan.

CARME.—L'enhorabona.

ESTER.—Si no hi ha res.

JUDIT.—Doncs, que hi sigui i que hi sigui prompte.

CARME.—Ho celebrem molt totes les amistats.

ESTER.—Però, si totes em deien que m'honorava molt l'independència i em volien soltera sempre.

JUDIT.—Som volubles en aquest punt. I ara que es va a casar la volem sempre casada. Que sigui enhorabona.

CARME.—Enhorabona.

ESTER.—Gràcies, gràcies, gràcies.

JUDIT.—I perdoni que l'hagin interromput.

CARME.—O molestat.

ESTER.—De cap manera. Gràcies de l'atenció.

JUDIT.—Que sigui feliça. Passi-ho bé.

CARME (cantant).—Passi-ho bé.

ESTER. sola.—Ai Teresa que estem ben posats.

TERESA (compareixent).—Em sembla, senyoreta, que de vegades ha parlat de pobles que tenien castells, castells del segle catorze que no tenien cancell; per entrar-hi i sortir-hi hi havia un pont llevadís que abaixaven quan hi havia de passar el marquès o la marquesa. Vostès s'han de construir un castell així; perquè si el senyoret té tantes visites matinals com vostè, no tindran pas temps de fer res.

ESTER.—Però, Teresa, vostè també parla, com si em casés.

TERESA.—Perdoni.

Sona el timbre. Teresa va obrir. Entra la minyona amb el cistell ple, que ve de plaça.

MINYONA.—Déu la guard. Tingui (dóna 10 pessetes a Ester).

ESTER.—Avui has gastat molt més, Laura.

MINYONA.—Cinc pessetes més.

ESTER.—I per què?

MINYONA.—Veurà, a plaça tothom parlava de les relacions avançades de vostè, amb el senyoret Casal. I jo m'he recordat que a casa no hi havia dorços, i perquè n'hi trobés si avui venia, he passat per la confiteria.

ESTER.—Però, si encara no fa un quart que he parlat per primera vegada amb el senyor Casal!

MINYONA.—Doncs, tothom en parla, tothom diu que els ha vist. Les gallinaires deien que feia temps que ja es preveia, al lloc de les verduleres es deia que ja es guardarien el compromís, les peixeteres asseguraven a tothom que eren promesos... El confiter m'ha preguntat somrient si els dolços eren per les noces.

ESTER.—Si que es complicada la vida. Aneu, aneu. (suri la minyona i a l'anar a sortir la cambrera, sona el timbre).
Va a obrir. Entra Isabel tota vergonyosa.

ISABEL.—Mira la senyoreta Ester, ajup el cap i diu: No, no, no vull res, no (i se'n torna).

La cambrera va a tancar la porta. Torna, el timbre sona. Torna a obrir i torna a entrar Isabel.

ISABEL vergonyosa però més decidida.—Si, si, tinc de dir-li una cosa.

CAMBRERA.—A mi?

ISABEL.—No, a la senyoreta Ester.

ESTER.—Digues. (Camblera es retira).

ISABEL.—He vingut més d'hora, eh?

ESTER.—Si, les alumnes heu d'entrar a les deu.

ISABEL.—La mamà avui, digué que, perquè li soc alumna, havia de venir abans... jo no volia venir... ella m'ha fet venir... perquè li digués... que jo no li volia dir...

ESTER.—Què?

ISABEL.—És ella... que diu que li digui... i diu que li digui en nom meu també...

ESTER.—Però, digues sense fer pauses.

ISABEL.—Li dono l'enhorabona.

ESTER.—Per què?

ISABEL.—La mamà diu que avui vostè ha tret la rifa...

ESTER.—Que havia comprat apuntacions en nom meu?

ISABEL.—No senyoreta... qui diu treure la rifa... diu un nomenament important...

ESTER.—Directora de presons?

ISABEL.—No senyoreta... però una cosa interessant... una sort, així...

ESTER.—Ja me n'adono, ja.

ISABEL.—Doncs, l'enhorabona... que siguin ben feliços. Passi-ho bé. (Se'n va).

ESTER.—Quina feina!

GERTRUDIS entra corrent i joiosament agafa Ester.—Quina alegria, Ester, et felicito; estic molt contenta que siguis així.

ESTER.—Tu, també?

GERTRUDIS.—Jo també, jo més que ningú; jo vull que vagi endavant, que disfruteu força, que us prometeu, que us caseu i sigueu ben feliços!

ESTER.—Tu te'n rius, Gertrudis. Tu sempre em dius que no ens hauriem de casar mai.

GERTRUDIS.—Però en aquest moment et sóc ben sincera. I et dic que si; que les dones ens hem de casar, a més, si se't presenta un jove així, ben plantat, sà, fort, intel·ligent i comprensiu. Jo et dic que no siguis tonta i deixa estar prejudicis. Som amigues i et confesso que per més que hagi dit, si em sortís un pretendent així, faria igual.

ESTER.—No et comprenc del tot; estic atabalada, desorientada i perduda. Ja t'esperava; que en moments així et salven els bons amics i jo et tinc a tu com a la millor de les amigues.

ISABEL.—Gràcies. Doncs, ja el saps el meu consell. Deixa-la estar la gent o no la deixis estar. El que no has de deixar estar es el jove Casal.

ESTER.—Vols dir?

ISABEL.—Vull dir i ja ho he dit. Deixa estar ciències i representacions, abans de professores i secretàries, les dones som dones... i les dones ens hem de casar... amb els homes (somrient). No passa així en tots els llocs del món?

ESTER.—Sí.

ISABEL.—Doncs, és aquesta la bona Geografia. Ja hi hem estat prou temps a la riba! Puja a la barca vers les rutes de la felicitat!

Es sent un xic de xivarri al portal. La cambrera passa i va a escoltar el cancell. Torna.

CAMBRERA.—Senyoreta, les alumnes són al portal. Vagi que els hi atraparà la conversa.

ESTER.—No, ja sé de què parlen. Que entrin.

Ester es posa a seure darrere la taula i obre un llibre. Gertrudis s'asseu a un sofà. Les alumnes, Isabel, Rosa, Maria, mare i filla Castell, van entrant i asseient-se en les cadires i sofà de la dreta.

A mida que van entrant diuen: Bon dia, i s'asseuen.

Quan són assegudes. Ester s'aixeca, diu Bon dia i comença, dreta, rera la taula i davant d'un llibre, obert.

ESTER.—Avui tractarem de la Polinèsia. Si

des de Catalunya tracessim un diàmetre interior a la Terra, l'altre extrem tocaria l'Oceania. Oceania és la darrera part del món, un continent format per una infinitat d'illes escampades per l'Oceà Pacífic—com diem ahir—. Aquest continent es divideix en quatre grans seccions: Malàsia, Melanèsia, Polinèsia i Micronèsia. Estudiades les dues primeres, avui, parlarem de la Polinèsia. Polinèsia vol dir moltíssimes illes (Poli-moltes, nesos-illa). Les illes de la Polinèsia escampades al volt de l'Equador cremades pel sol dels tròpics i orejades pels vents alisis, són petites, fecundes, de molta fauna i flora. Els seus habitants estan força endarrerits, viuen de la pesca i de les fruites tropicals, plàtans, cocos, bananes, arbre del pa, etc. Són, però, una raça forta, bella, esvelta; la raça més bella del món. Adoren el sol i creuen en fades i bruixes. Són molt amics de la dansa que destrenen al sò del tam-tam; també són amics dels tatuatges. Són honestos, francs, hospitalaris i generosos, van nusos, mig coberts d'una tela que s'amotllen com uns esllips. Pesquen les ostres percebes, neden admirablement i es precipiten al fons del mar. També pesquen el corall, hi han illots tots de corall que ells laboren i tallen fent-se'n anells i braçalets... Aquestes són la gent i els costums polinèsics.

Es corba i llegeix el llibre.

Mentre llegeix l'última alumna diu poc a poc a poc a l'orella de la del costat: Ja ho sé. La senyoreta Ester, festeja.

Ester continua: Les illes més grans de la Polinèsia són Nova Zelanda. Estan situades al sud-est, i són les més poblades i productives. Allà hi viu gran part d'aquesta raça que ha mermat la cobdícia dels europeus colonitzadors. Té mines de carbó i altres jaciments importants.

Torna a corbar-se de cara el llibre.

La segona alumna a l'orella de la tercera: La senyoreta Ester, festeja. La tercera: Ja ho sé.

ESTER continua.

Taití és un altre grup important. Les illes Taití perteneixen a França; Nova Zelanda, a Holanda; també, és massa civilitzada; hi han automòbils i cases d'europeus, en els poblets continua la raça autèntica amb les seves creences i la seva literatura meravellosa. A tot el volt d'aquest arxipièlag hi han arrecius molt temuts dels navegants.

Torna a corbar-se damunt el llibre.

L'alumna tercera diu a la quarta: La senyoreta Ester, festeja.

Quarta: Ja ho sé.

ESTER (continua).—Les Marqueses foren descobertes pel navegant marquès Hurtado de Mendoza que els donà el nom de la seva esposa. Avui pertanyen a França i han estat de tothom; de tothom menys dels seus naturals. Són illes de costa brava, de penya segats, de volcans en l'interior. Les valls són d'una vegetació exuberant: manguers gigantests, cocoters, tarongers i arbres del pa.

Torna a consultar el llibre.

Entretant l'alumna quarta diu a l'orella de la cinquena: La senyoreta Ester, festeja. Cinquena: Ja ho sé.

ESTER continua.—Una illa privilegiada és la Mangareva. Allà es manté ferma la raça més completa del món: les dones belles, els homes forts. Allà la civilització no hi ha arribat més que pel missioner—l'únic europeu que no explota—i els mestres francesos, que hi han muntat unes escoles on s'ensenya als infants polinèsics moltes coses de França i res de la seva meravellosa Pàtria. Amb aquesta excepció Mangareva roman intacta, indígena, amb els seus valents pescadors de perles i artífexs del nacre i la madrepora.

Ester torna a tombar-se a la Geografia.

La cinquena, a l'orella de la sisena, despitant.—La senyoreta Ester festeja.

SISENA.—Ja ho sé.

ESTER continua.—Hi han a més les illes d'Hawai, Cuamoti, Makemo, Rapa, Nuka-Hiva i altres menys importants. Ací termina la lliçó sobre la Polinèsia.

Torna a consultar el llibre. I en això s'aixeca la sisena i se li acosta.

SISENA.—Escolti, és cert que vostè es casarà?

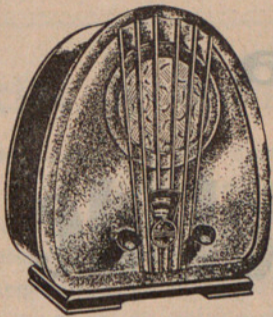
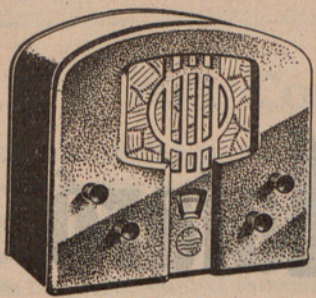
ESTER.—Impertinents! (canviant de veu i adoptant un to d'amabilitat). Si. I per això es canviaran moltes coses. No tindrè temps de fer classes extraordinàries per adolescents i majors... i plego. La classe s'ha acabat.

TOTES.—Que s'ha molestat, senyoreta?

(Segueix a la pàgina 20)

PHILIPS RADIO

COMPTAT I A TERMINIS



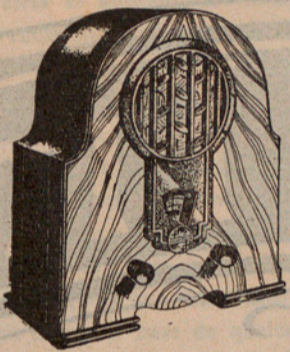
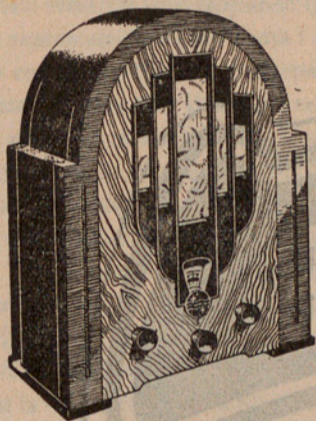
AGENT OFICIAL A MATARÓ I COMARCA:

SALVADOR CAIMARI

Amalia, 38

MATARÓ

Tel. 261



No deixeu de visitar el nostre Stand a la
II Fira Comercial de Mataró

Fixi-s'hi bé
La s.a. Clément Marot
Mataró

fa: negre oxidat brillant

blanc fixe

merceritzat suau

colors "bon teint"

amb la més gran garantia d'èrit

Francolí



Espumós
Extra
Imperial
Royal-brut: dry

XAMPANY DE CAVA DE
PRODUCCIÓ NACIONAL

EL DE MÉS ALTA CALITAT
I A MÉS BON PREU

*Grans Caves naturals a Espluga
de Francolí*

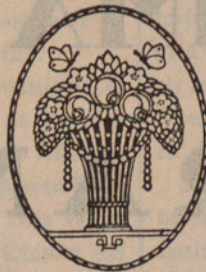
Prop del gran Monestir de Poblet

ARBRES - PLANTES - FLORS
ESPECIALITAT EN MIMOSES EMPALTADES



FREDERIC PERA

Premi extraordinari
Exposició de Plantes i Flors, de Barcelona
Tardor de 1932



Telèfon 136

MATARÓ

Visiti els Stands núms. 1, 2 i 20, sèrie A
de la
II Fira Comercial de Mataró
on la casa

MARTI FITÉ

Té instal·lades exposicions de les seves exclusives:

FLOR DE SABÓ LAYSE

MARINETTE, Productes de llet

NERBI, Aparells mesuradors per oli i vi

PERSIL

PRIMAVERA Refresc efervescent

RAM, Mantega de vaca.

SOMS, Escames de sabó